

అవతారిక

మే - 98

అనగలము కారవాణి

ప్రకాశ
ము. ఎస్. రావు
జి. రావు
మరి
రిష్ట
సాహిత్య కార్యదా
ఎం. ఎస్. కి.
మే. ము. భా

చివరి పుట : 3 రూ. 50 పేజీ

With Best Compliments from:

KARNATAKA INSECTICIDES & FUNGICIDES
Plot No. 27-B, II Phase, Peenya Industrial Area
BANGALORE - 560 058

PRODUCTS formulated and sold

- SVR Carbendazim 50% WP ISI marked
- A Broad Spectrum Systemic Fungicide recommended for Coffee Collar Rot, Black Rot & Brown-eye spot.
- Available in 50gms. 100 gms., 500 gms. and 1 kg. at economical prices.
- SVR BHC 50% WP
- Guaranteed quality, Recommended for swabbing stems for control of Coffee White stem Borer.

BAYLETON 25 WP

- Systemic Fungicide for Effective Coffee Leaf Rust Control. (It has the Registered Trade Name of Bayer AG, Leverkusen West Germany). Bayleton Technical is imported from West Germany.

Marketed by:

S.V. Rangaswamy & Co. Ltd.

No. 2, III Cross, Kalasipalyam New Extension
BANGALORE - 560 002

ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರರು: ಶ್ರೀ ಅ. ರಾ. ಸೇ. ಶ್ರೀ ಶೇಷಗಿರಿ ಸಂಪಾದಕ: ಶಿವಕುಮಾರ್	ಚಂದಾ ವಿವರ: ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ: ರೂ. 3.50 ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ: ರೂ. 35 ಆಜೀವ ಚಂದಾ : ರೂ. 350
ವಿಳಾಸ: ಅಪರಂಜಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, 36, 6ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 003 (ಕೆಲಸದ ವೇಳೆ: ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ರಿಂದ 10 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ)	

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಸಂಪುಟ 15	ಮೇ '98	ಸಂಚಿಕೆ-8
ಅಪರಂಜಿ ಕಿಡಿ	ಪ್ರಕಾಶ್	3
ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್	ಯು. ಎಸ್. ರಾವ್	5
ಕೊ-ಅಲಿಷನ್	ನಳಿನಿ ರಾವ್	8
ಸಮರ ಕಾಂಡ	ಭೂಷಿ	13
ಕೈತೋರಿಸಿ	ಶಿವು	27
ವಾಟ್ ಈಸ್ ಯುವರ್ ಪ್ರಾಬ್ಲೆಮ್	ನಂದಿನಿ ಕಾವಡಿ	32
ಆಯುಷ್ಯರ್ಮ ಅಂದು ಮತ್ತು ಇಂದು	ಎಂ. ಎನ್. ಕೆ.	35
ಪುಟ್ಟನ ಗಲಿಬಿಲಿ	ಪ್ರೇಮಾ ಭಟ್	38

ಅಪರಂಜಿ

(ತಿಳಿನಗೆಯ ಕಾರಂಜಿ)

ಸಂಪುಟ 15

ಮೇ 98

ಸಂಚಿಕೆ-8

ಬಂದುದೆಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯೆನುತ್ತ ಧೈರ್ಯವನು ತಂದು ಮನದಲಿ

- ಅನುಭವಾಮೃತ

ಬಂದುದೆಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ: ಯಾರು?

1. ಬಡಪ್ರಜೆ 2. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಸಾಧಕ

ಸೆಕ್ಕುಲರಿಸಂ - ಇದರ ಕಾಟ ಇನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ

ಇನ್ನೂ ಪಕ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ನಾಮನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ

ಕೋಮುವಾದ - ಏನು ಹಾಗೆಂದರೆ? ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಕೋಮುವಾದಿಯಂತೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಏನು? ಜಾತಿವಾದಿಗಳೇ, ಜಾತ್ಯಾತೀತರೇ? ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಏನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ತಿಳಿಯದು. ಒಂದು ಅಥವಾ ಹಲವು ಜಾತಿಗಳ ಕೈಯೇ ಕೈ ಅವರದೇ ಆಡಳಿತವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮದು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ - ಪವಾಡ ಪುರುಷರಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಮಾಡಿ ಹಣಗಳಿಸುವಂತೆ ಅವರೂ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೇ ಎನ್ನುವುದೋ ಏನು?

ಜಲಜನಕ ಆಮ್ಲಜನಕಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ತಯಾರಿಸಲು ಬರದಿದ್ದರೂ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಲಬೆರಕೆ, ವಾತಾವರಣ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕತೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವವರಾಗಿದ್ದರೂ, ಪರಮಾಣು ಪೆಡಂಭೂತದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಹಿರಿಮೆಯ ತಮಟೆ ಬಾರಿಸುವುದು! ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹೆಚ್ಚಂತೆ. ಮೊದಲು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಲಿ ಅದನ್ನು.

ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂದೇನು? ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು.

ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮವೇ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾರಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು?

ಅಪರಂಜಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

೦ ಪ್ರಕಾಶ್

'ಕನ್ನಡ ಫಲಕ ಹಾಕದ ಮಳೆಗೆಳಿಗೆ ದಂಡ'

- ಸುದ್ದಿ

ಇದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗಬೇಕಲ್ಲ?!

★ ★ ★

ಮಂಗಳ ಗ್ರಹ; ಶಬ್ದ ದಾಖಲೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ

- ಅಮೆರಿಕ ಸುದ್ದಿ

ಉಡುಪಿ ಹೋಟೆಲಿನ ಗ್ಲಾಸುಗಳ ಕಿಣ್ಕಿಣ್ ಕೇಳಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಬೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ!!

★ ★ ★

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಘೋಷಿತ ತಜ್ಞರು

- ಸುದ್ದಿ

ರಾಜಕೀಯದಂತೆಯೇ!!

★ ★ ★

ನೇತ್ರ ಸಹಾಯಕರ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾವೇಶ ಉದ್ಘಾಟನೆ

- ಪತ್ರಿಕೆ

ಜನತೆಗೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವರೆ??

★ ★ ★

ಕಾವೇರಿ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ: ವಾಜಪೇಯಿ ಭರವಸೆ

- ಪತ್ರಿಕೆ

ಭರವಸೆಗಳ ನದಿಯೇ ಹರಿದುಕ್ಕಿದೆ!!

★ ★ ★

ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಗೆ
- ಭಾರೀ ಸುದ್ದಿ

ಸರಿ, ಇನ್ನೊಂದು Die - Nasty!!

★ ★ ★

ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿ ಸನಿಹ ರಾವ್ ಆಸೀನ
- ಪತ್ರಿಕೆ

ಇಬ್ಬರೂ ನಿಷ್ಕಾಮ - ಕರ್ಮಿಗಳು!!

★ ★ ★

ಅವನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಟೂಥ್‌ಪೇಸ್ಟನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ
- ಜಾಹೀರಾತು

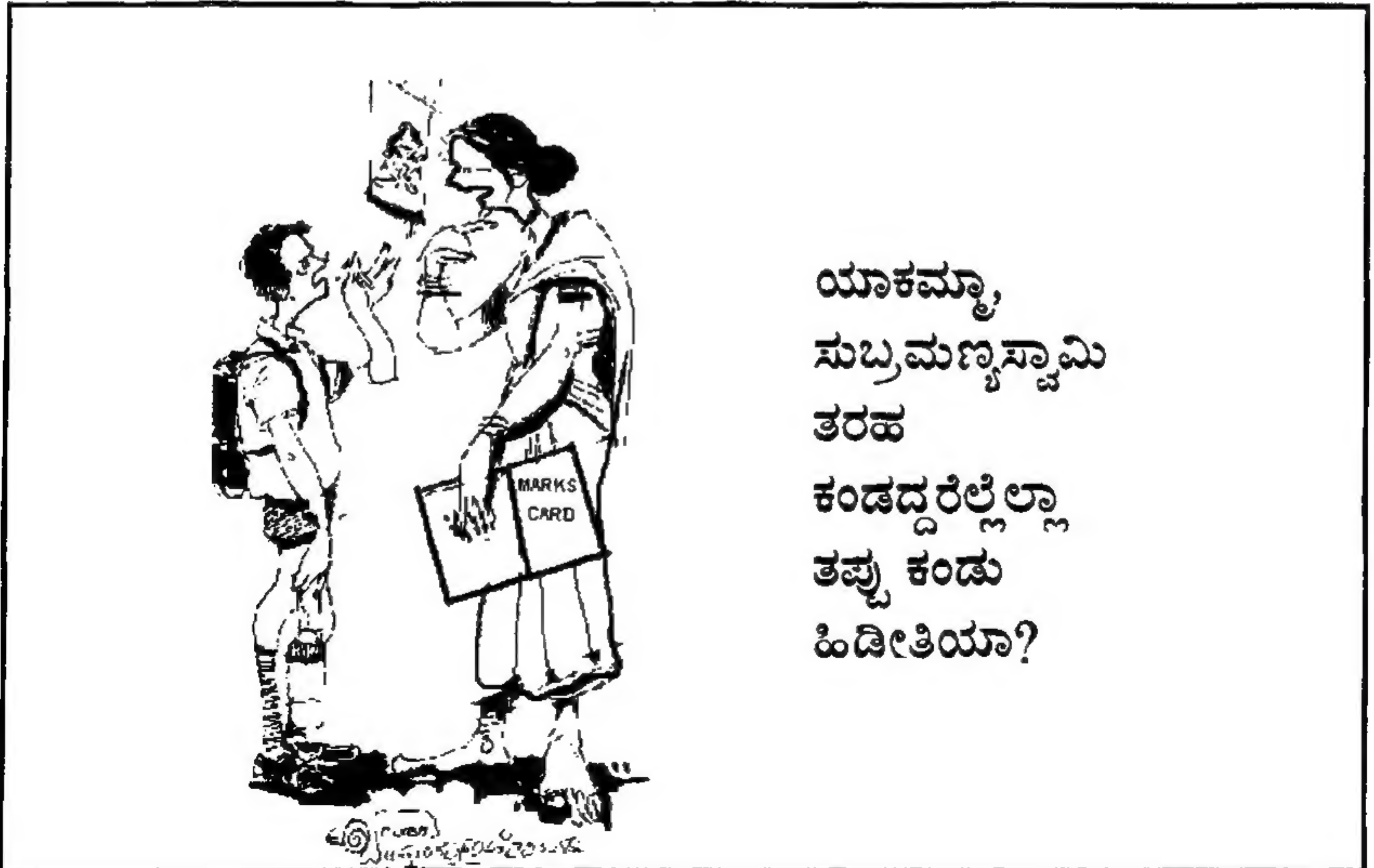
ಜೀವನವೂ ಇಷ್ಟೇ ಸುಗಮವಾಗಿದ್ದರೆ.....!!

★ ★ ★

ನರಸಿಂಹರಾವ್ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯಲು 20 ವರ್ಷ ಆಯಿತಂತೆ
- ಸುದ್ದಿ

ಇದನ್ನ ಗಿನ್ನಿಸ್ ಬುಕ್‌ಗೆ ಏಕೆ ದಾಖಲಿಸಬಾರದು?

★ ★ ★

ಯಾಕಮ್ಮ,
ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಸ್ವಾಮಿ
ತರಹ
ಕಂಡದ್ದರೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ
ತಪ್ಪು ಕಂಡು
ಹಿಡೀತಿಯಾ?

ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್

- ಯು.ಎಸ್. ರಾವ್

ಬ್ರಾಂಚ್ ಮೇನೇಜರ್ ಆಗಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೊದಲನೇ ಬ್ರಾಂಚೇ ಆಂಧ್ರದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ. ಮೂವರು ಕ್ಲರ್ಕ್‌ಗಳು, ಇಬ್ಬರು ಜವಾನರು, ಒಬ್ಬ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ - ನನ್ನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ.

ನಮ್ಮ ಕ್ವಾಶಿಯರ್‌ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎದುರುಕೋಪ. ಒಮ್ಮೆ ಏನೋ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದು, ಒಬ್ಬ ಜವಾನನ ಕಾಲರ್ ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದೇ ಬಿಟ್ಟ. ಅದೂ ಆಫೀಸು ನಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ. ನಾವು ಹೋಗಿ ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಜವಾನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದೆ - “ಅವನು ಹೊಡೆದಾಗ, ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ನೀನೂ ಒಂದು ಬಾರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಮಾಡದೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಚಾಳಿ ಬಿಡಲಾರ.” ಜವಾನನು ಕೊಟ್ಟ ಜವಾಬು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದೆ - “ಸಾರ್-ಅವರು ಮೇಲ್ವಾರ್ತಿಯವರು. ನಾನು ಕೀಳು ಜಾತಿಯವ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರೆ, ಯಾರೂ ಏನೂ ಎಣಿಸಲಾರರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ, ಅವರು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ.” ಈ ಮಾತು ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುಚಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನೋಡಿ.

ಒಬ್ಬ ಸಭ್ಯರು ಆಗಾಗ ಬ್ರಾಂಚಿಗೆ ಹಣಕಟ್ಟಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮ್ಯಾನೇಜರ್‌ವರೆಗೆ ಬರುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಾನು, ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದು ಎರಡು ಮಾತು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆ. - ಭಾಷೆ ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ಜನರ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿ. ಅವರ ಹೆಸರು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಆಫೀಸಿನ ಇತರರು ಅವರನ್ನು ಕರೆದಂತೆ, “ಏಮೀ, ರಂಗಾರಾವುಗಾರು? ಬಾಗುನ್ನಾರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳುವೆ. ಅವರು ಮುಗುಳ್ಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಹೇಗೋ ಅವರ ಹೆಸರು ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಅವರು ರಾಮಿ ರೆಡ್ಡಿ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ‘ರಂಗಾರಾವು’ ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು? ಕರೆದು ಕೇಳಿದೆ - “ಸರ್ - ಅವರು ಸಿನೆಮಾ ಆ್ಯಕ್ಟರ್ ರಂಗಾರಾವು ಅವರನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಾರೆ” ಎಂದರು. ಆದರೂ ಬ್ರಾಂಚ್ ಮೇನೇಜರ್ ಆಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಬಂದಾಗ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದೆ - “ನೀವೇಕೆ ರಂಗಾರಾವು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯದೆ ಕರೆದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. “ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ - ಏನು ಮಹಾ ವಿಷಯ? ಏನೋ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ?” ಎಂದರು. ಎಲ್ಲರಿಂದ ಈ ಮಾತು ಬರಲಾರದೆಂದು ಎಣಿಸಿದೆ.

ಆ ಬ್ರಾಂಚಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಹಿವಾಟು ಚಿನ್ನದ ನಗಗಳ ಅಡವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದು. ಊರಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಬಂದು ನಗಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಂಚಿನ ವಶ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಬ್ಬಾ! ಏನು ನಗಗಳು! ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಯವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾರು ಆಭರಣಗಳು. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕುವ ಆಭರಣಗಳೇ ಐದಾರು! ಮೂಗಿಗೆ, ಕೈಗಳಿಗೆ, ಕಾಲುಗಳಿಗೆ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು! ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸರಗಳಿಗೆ ಕೇಳಬೇಡಿ! ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳೇ ಬಾಯಿತುಂಬ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಒಮ್ಮೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದೆ. “ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ - ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ, ನಗದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಧೈರ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಚೋರಿ, ಡಕಾಯಿತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಜಾಸ್ತಿ. ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬ್ರಾಂಚಿನ ತಿಜೋರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಮಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ. ನೀವು ಕೊಡುವ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿ ಏನೇನೂ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದರಿದ್ರದವನ ಖಾತೆ. ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಾದರೂ, ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಮಾ, ಐದು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೋ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತಗಳಿಗೆ ಚೆಕ್ (Cheque) ಕೊಡುವುದು. ಆ ಚೆಕ್‌ಗಳು ವಸೂಲಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೇರೆ ಬ್ರಾಂಕುಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ನಾನು ನಮ್ಮ ಜವಾನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಇಷ್ಟು ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಚೆಕ್ ವಸೂಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಬೇಗ ಹಣ ಕಟ್ಟಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದು ಹಣ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಎರಡು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಬ್ರಾಂಚಿನ ಸಮಯದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಹಣ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಚೆಕ್ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಖಾತೆಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲು, ಜವಾನರು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. (ಆಗ ಫೋನಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಈಗಿನಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ) ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ, ಒಮ್ಮೆ ವಸೂಲಿಗೆ ಬಂದ ಚೆಕ್‌ನ್ನು ಹಣ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿಯೇಬಿಟ್ಟೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಬಂದ ಭೂಪತಿ! ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ನನಗೋ ಆಶ್ಚರ್ಯ - “ಏನಯ್ಯ? ಚೆಕ್ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದೆ. “ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮೀ - ನಮ್ಮ ತಾಪತ್ರಯ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಇದ್ದದ್ದೇ. “ರೋಜ್ ಮರ್ದೆವಾಲೋಂಕೊ ಕೌನ್ ರೋತಾ ಹೈ ಸಾಬ್?” ಎಂದ. (ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಯಾರು ಅಳುತ್ತಾರೆ, ಸಾಹೇಬರೇ?)

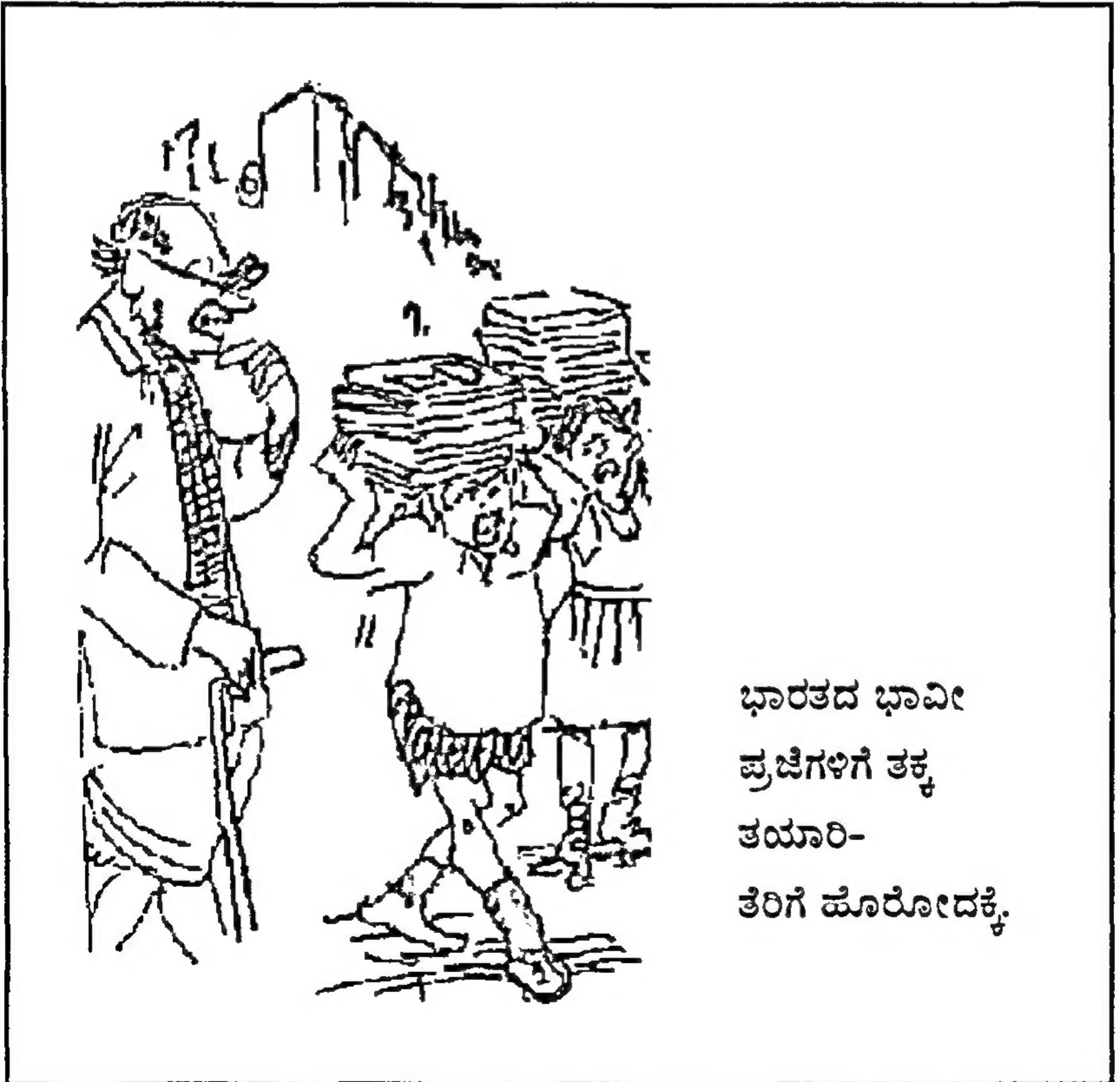
ಬ್ರಾಂಚಿನವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಮಾಡಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಡಪಾ ಕಲ್ಲುಗಳು. ಅವುಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದು, ಏನೇನೋ ಜಂತುಗಳು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು (ಚೇಳುಗಳು ಸೇರಿ). ಮನೆಯವಳ ಪ್ರತಿದಿನ ಗೋಳು!

ಒಮ್ಮೆ ಇಷ್ಟುದ್ದದ ಹಾವು - ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆಯಲು ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ- ಅದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನುಸುಳಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರೆ, ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಇರಲಾರದು. ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ ದೇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳುತ್ತ, ಕಸಬರಿಕೆಯನ್ನು ಉಲ್ಟಾ ಹಿಡಿದು, ಅದರ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದೇ ಬಿಟ್ಟೆ! ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಜೀವ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಿದ್ದು ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ ತಿಂದು ಭಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಒದ್ದಾಟ ನಿಂತ ಮೇಲೆ, ಧೈರ್ಯ ಬಂದು ಮತ್ತೂ ಹೊಡೆದೆ. ತರುವಾಯ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲಸದವಳನ್ನು ಕರೆದು, ಚಿಮಿಣಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಸುಡಿಸಿದೆ. 'ವಿಷದ ಹಾವು ಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದಳು.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇಷ್ಟತ್ತರದ ಕಪಿರಾಯ - ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತ ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸಲ ಸೆಣಸಾಡಲು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದೆ, ಪಕ್ಕದ ಅಂಗಡಿಯ ಸಾಬಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ಸಾಕೋ ಸಾಕಾಯಿತು.

ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಊರಿನಿಂದ ವರ್ಗ ಸಿಕ್ಕಿತು.

‘‘ಕೋಅಲೆಷ್ನ್’’

- ನಳಿನಿರಾವ್

ಮೊನ್ನೆ ಸಂಜೆ ವೈಶಾಲೀನೂ ವಿನೋದನ್ನೂ ಕರೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಮಯ; ಹುಡುಗರು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಕೇಳಾರೆ. ಹೊಸ ರಬ್ಬರು, ಹೊಸಮೆಂಡರು, ಬಿಳಿಹಾಳೆ, ಬಣ್ಣದ ಕಾಗ್ಗ; ಅವರ ನಿತ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೋ, ಅವರ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡೋ ‘ಹೋಂವರ್ಕ್’ ಅವರ ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಬುದ್ದಿಗೇ ಸವಾಲಾದ ‘ಹಾರ್ಡ್ ವರ್ಕ್’ ಆಗತ್ತೆ.

ಐದನೇ ತರಗತಿಲಿರೋ ವಿನೋದ, ಹೋದವಾರ ಒಂದು ಸಂಜೆ ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಬರ್ರಾನೇ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲೇ

‘‘ಅಮ್ಮ, ಉವಾಂಡ, ಉರುಂಡಿ ನಿಂಗಿ ಗೊತ್ತೇನಮ್ಮ?’’ - ಎಂದ. ನಾನು ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಅದೇನು ಪ್ರಾಣಿಯೋ ಪಕ್ಷಿಯೋ, ಕೊನೆಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿಯೋಂತ ಯೋಚಿಸುವ ಮೊದಲೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ನಲ್ಲಿರೋ ಅವನ ತಂಗಿ ವೈಶಾಲಿ.

‘‘ಉರುಂಡಿ ಅಲ್ಲ ಕಣೋ; ಅದು ಮುರುಂಡಿ; ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾತನ ಊರು.... ಅಲ್ಲೇನಮ್ಮ....?’’ - ಎಂದಳು.

ಅವುಗಳನ್ನ ಊರುಗಳೂಂತ ಗುರುತಿಸಿ, ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಲಿ ಗುರುತಿರೋ ಮನೆಲೆಲ್ಲಾ ಅಟ್ಲಾಸ್, ಮ್ಯಾಪ್ ತಂದು ಹುಡುಕಿ ವಿನೋದನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಕೊಡೋಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎರಡಾಗಿತ್ತು. ನನಗೂ ಇವರಿಗೂ ಮೈ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿತ್ತು. ವಿನೋದ ಎಂದಿನಂತೆ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದ್ದ!

ವಿನೋದನ ಉತ್ತರ ನೋಡಿ ಅವನ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅವನ ಟೀಚರ್, ಮಾರನೇದಿನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಕೊಟ್ಟು ಬೆನ್ನುಚೆಪ್ಪರಿಸಿ ಕಳಿಸಿದರು.

‘‘ಅಮ್ಮ, ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೇಮ್ಮ..... ಯಾವುಯಾವೋ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಬಾವುಟ ಬರೆದು ಬಣ್ಣ ಹಾಕಬೇಕಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಬರೆಯೋದೇನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮ..... ಬರೀ ಪೇಂಟ್ ಮಾಡೋದು ಅಷ್ಟೆ. ನಿಂಗೂ ಅಪ್ಪಂಗೂ ಬೇಜಾರಾಗಲ್ಲ ಎಂದ ನಿಸೂರಾಗಿ.

‘‘ಮುಂದಿನ ವಾರ(submit) ಸಬ್‌ಮಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕಮ್ಮ; ತುಂಬಾ ಟೈಮಿದೆ’’ - ಅಂತ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿದ.

‘‘ನೀನು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಇಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಂದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ಕೂಲು ಬಿಡಸಿಬಿಡ್ತೀನಿ’’ - ಅಂತ ಇವರು ಕೂಗಾಡಿದರು.

ಆ ಭಾನುವಾರ ಅಗತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ರದ್ದು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಬಳೇಪೇಟೆ, ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ರಸ್ತೆಪಕ್ಕದ ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡಿದರು. ನಾನೂ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದೆ. ಭಾನುವಾರ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೂತು ಹಾವೂ ಅಲ್ಲದ ಹಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲದ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾಣಿನ ಪೇಂಟ್ ಮಾಡಿ ಮರುದಿನದ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಾಯ್ತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದವನೇ ವಿನೋದ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ “ತುಂಬಾ ಡಾರ್ಕ್ ಕಲರ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ಅಮ್ಮ....;” “ಇದೇನಪ್ಪ, ನಿಂಗಿ ಕಲರ್ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್‌ನೇ ತಿಳಿಯಲ್ಲ....” ಎಂದ. ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರೆ ಮಂಪರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರಂತೂ ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಬಾರಿಸೋದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಹೇಗೋ ತಂದೆ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿದ್ದಾಯ್ತು.

ಹೀಗಾಗಿ ನಮಗಂತೂ ನಿತ್ಯ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ - “ಇವತ್ತೇನು ಗಂಡಾಂತರ ಕಾದಿದೆಯೋ ದೇವರೇ....?” ಅಂತ ಆತಂಕ ಕಾಡತ್ತೆ.

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೇ ಬಿಟ್ಟೆ, ಅದೇ ಮೊನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನು ಕೊಡಿಸಲು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಾಗ ವೈಶಾಲಿ ಕೇಳಿದಳು-

“ಅಮ್ಮ; ‘ಕೋಅಲಿಷ್’ ಅಂದ್ರೇನಮ್ಮ....?” - ಎಂದು ಅಯ್ಯೋ! ಇನ್ನೇನುಗತಿ; ಬರಿ ಭೂಗೋಳದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಪುಸ್ತಕ, ಅಟ್ಲಾಸ್‌ಗಳ ಬಲದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೆ ನನ್ನ, ನಮ್ಮೆಜಮಾನ, ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೇ ಬಂತಾಲ್ಲ..... ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕನೇ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ರಾಜಕೀಯದ ಮಹತ್ತರ ‘ವ್ಯವಸ್ಥೆ’ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸ ಹೊರಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ , ಅವರ ಟೀಚರ್‌ಗಳ ವೈಚಾರಿಕತೆಗೆ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ಭಾರಿ ಭಾರಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಟುಗಳೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಲು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಎಳೇನಿಂಬೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಹೇಳೋದು? ಭಗವಂತ..... ಇದೇನೀ ಪರೀಕ್ಷೆ....? ಅನ್ನೊಂಡು, ಆ ಗಾಭರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲಾಡದೇ ಬೇಗ ಬೇಗ ಕಂಡದ್ದು ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ಸಾಮಾನು ಕೊಂಡು, ಕಾವೇರಿ ಗಲಭೇಲಿ ಬೀದೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡವರು ಬೇಗ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಓಡುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಎಳ್ಳೊಂಡು ಸರಸರನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರು ಕುಡಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು - “ಅದೆಂಥಾ ಹೋಂವರ್ಕ್‌....?” ಎಂದೆ.

“ಹೋಂವರ್ಕ್ ಅಲ್ಲಮ್ಮ.....ಮುಂದಿನ ವಾರ ‘ಕೋಅಲಿಷ್’ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಡಿಬೇಟಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಬೇಕಮ್ಮ....” ಅಂತ ತೀರಾ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು ವೈಶಾಲಿ.

ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಲಿಬಿಲಿಯನ್ನ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ,

ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.... ನಾಳೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ” - ಅಂದು ಪಾರಾದೆ.

ಮರುದಿನ ಸಂಜೆ ನಾನು ಎಂದಿನಂತೆ ತರಕಾರಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟರು. ಮತ್ತೆ ಹಳೇ ಕಥೆ ಶುರು....

“ಕೋಆಲೆಷ್‌” ಅಂದ್ರೇನು ಹೇಳ್ತೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲಮ್ಮ.... ಹಾಗಂದ್ರೇನು? ಯಾಕೆ....? ನಿಂಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ....?” - ಅಂತ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರಟಳು ವೈಶಾಲಿ.

ಹುಡುಗರು ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸದೇ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಎಟುಕೋಹಾಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳ್ತೇಕು; ಆಗಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗೋದು ಅಂತ ನಮ್ಮೆಜಮಾನ್ರು ಪದೇ ಪದೇ, ಅದೂ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೇ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ? ವೈಶಾಲಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ.

“ನೋಡು ವೈಶಿ..... ಗುಂಪು ಅಂದ್ರೇನೂಂತ ನಿಂಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ....?” (ಸಮಾಜ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ‘ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿ; ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವವನು ಅಂತ ದಿನನಿತ್ಯದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ನೆನಪಿನಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.)

“ಈಗ ನೋಡು..... ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಥರ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ ಅಂತಿಷ್ಟೋ. ಎರಡು ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದಾಗಿ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಜೊತೆಯಾದಾಗ ಅದನ್ನ ‘ಕೋಆಲೆಷ್‌’ ಅಂತಾರೆ.... ಗೊತ್ತಾಯ್ತೋ....?” - ಅಂತ ಬಗೆಹರಿಸೋಕ್ಕೆ ನೋಡಿದೆ.

“ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾವು ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗುಂಪುಗಳಿರತ್ತೆ... ಅದೇನೋ.....?” ಎಂದಳು.... ‘ಇಷ್ಟೇನೋ.....’ ಅನ್ನೋ ಧೋರಣೆಲಿ.

ಓಹೋ..... ದಾರಿ ತಪ್ಪಿತು.... ಅನ್ನೊಂಡು, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದುವರಿದು - “ಹಾಗಲ್ಲಮ್ಮ.... ಬರೀ ಗುಂಪುಗಳು ಅಂತ ಅಲ್ಲಾ... ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚೆನ್ನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಿರೋ ನಾಲ್ಕಾರು, ಯಾವುದೋ ಒಂದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೆರೆತುಬಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನ ‘ಕೋಆಲೆಷ್‌’ ಅನ್ನಬಹುದು” - ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಹಳ ಅನುಮಾನದಿಂದ, ನನ್ನ ವಿವರಣೆಗೆ ನಾನೇ ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕ್ತಾ ಹೇಳಿದೆ.

ಸುಮ್ಮನೆ ರಸ್ತೆಯ ಕಸಕಡ್ಡಿನ ಚಪ್ಪಲಿಲಿ ವದ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿನೋದ ಚುರುಕಾದ.

“ನೋಡು ವೈಶಿ.... ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ.... ಆಟೋ .... ಅದು ‘ಕೋಆಲೆಷ್‌’ ಆಟೋ.... ಅರ್ವೇನಮ್ಮ....?” ಎಂದು ತನ್ನ ಅಪ್ರತಿಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಕೇಳಿದ.

ವಿನೋದನ ಪ್ರಚಂಡ ಬುದ್ಧಿಯ ಕುರುಹುಗಳು ಈ ಹಿಂದೇನೇ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಾಗಿದೆ. ಸೀತಲ್ ಕಾಫಿಸೆಂಟರ್'ಗೆ ಹೋದರೆ “ಇಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ತಣ್ಣಗಿರುತ್ತೆ.... ನೋಡ್ತಾ ಇರು” - ಅಂದಿದ್ದ.

ಶೇಷ ಬೇಕರೀ'ಲಿ “ಎಲ್ಲಾ ಉಳಿದದ್ದು, ಬಳಿದದ್ದು; ತಂಗಳು ಇರತ್ತಮ್ಮ” ಅಂದುಬಿಟ್ಟ. ‘ನೀರವ್ ಸೌಂಡ್ ಸಿಸ್ಟಮ್’ನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡರ್ ಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ - “ಅಮೇಲೆ ಆ ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೌಂಡೇ ಬರಲ್ಲಾ” ಅಂತ ಕೂತುಬಿಟ್ಟ. ಕೊನೆಗೆ ‘ಸಂವೃದ್ಧಿ ಪೆಸ್ಟಿಸೈಡ್’ನಲ್ಲಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯೋ ಔಷಧಿ ತೊಗೋಳಕ್ಕೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ಹುಳುಗಳು ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿಬಿಡತ್ತೆಂತ” ಒಂದೇ ಗಲಾಟೆ ಅವನದ್ದು.

ಈಗ, ಈ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಆಟೋಕ್ಕೂ ಕೋಅಲೆರ್ಷಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿದ - ಅಂತ ನಾನು ತೀರಾ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡಿದೆ.

ತಂಗಿಯ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಆಟೋ ಹತ್ತಿರ ಅವಳನ್ನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನ ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

“ನೋಡೆ.... ಈ ಆಟೋಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಏನು ಬರೆದಿದೆಯಮ್ಮ....? “ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ” - ಅಂತ.... ಅಲ್ವಾ..? ಮುಂದೇನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಗಡೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ “ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿನರಸಿಂಹ ಪ್ರಸನ್ನ” ಅಂತ ಬರೆದಿದೆ. ತೀರಾ ಮೇಲೆ, ಟಾಪ್ ಹತ್ರ “ಓಂ ಶಕ್ತಿ” ಅಂತ ಬರೆದಿದೆ. ಹಿಂದುಗಡೆ “ಆಲದಮರದಮ್ಮನ ಕೃಪೆ” - ಅಂತ ಬರೆದಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿನ ಕಿಟಕಿಗೆ “ಅಣ್ಣನ ಕೃಪೆ... ಅಮ್ಮನ ಆಶೀರ್ವಾದ” - ಅಂತಾನೂ ಇದೆ.... ಅಲ್ವಾ...? ಇಷ್ಟೊಂದು ಥರ ದೇವರುಗಳ ಹೆಸರು ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಸರು ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಗಾಡಿ ಅಲ್ವಾ.....? ಅದೇ ‘ಕೋಅಲೆರ್ಷ’ - ಅಂತ ಬಹಳ ಸುಲಭೀಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟ.

ಅರ್ಥವಾಗದ ವೈಶಾಲಿ ಕಣ್ಣುಕಣ್ಣುಬಿಡ್ತಾ.... “ಅಂದ್ರೆ....?” ಅಂದ್ಲು ವಿನೋದ ಸುಮ್ಮನಾದ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಣ್ಣಗಾಯ್ತು ಈ ರಾಜಕೀಯದ ಚರ್ಚೆ ಅಂತ ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಜೆ ವ್ಯಾಪಾರನ ಬೇಗ ಮುಗಿಸೋ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆ.

ತರಕಾರಿ ಅಂಗಡೀಲಿ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಸೀಮಂತಿನಿ ಕಂಡಳು. ಕಷ್ಟಸುಖ ವಿಚಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನಿಂತಿ.

“ಎರಡು ಕಟ್ಟು ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪು ಕೊಡಮ್ಮ.....” ಅಂದ್ಲು ಸೀಮಂತಿನಿ ಅಂಗಡಿ ಹೆಂಗಸಿಗೆ.

ಸುರುವಾಯ್ತಲ್ಲ ವೈಶಾಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ.

“ಅದೇನು ಥರ ಸೊಪ್ಪಮ್ಮ....?” - ಅಂದ್ಲು.

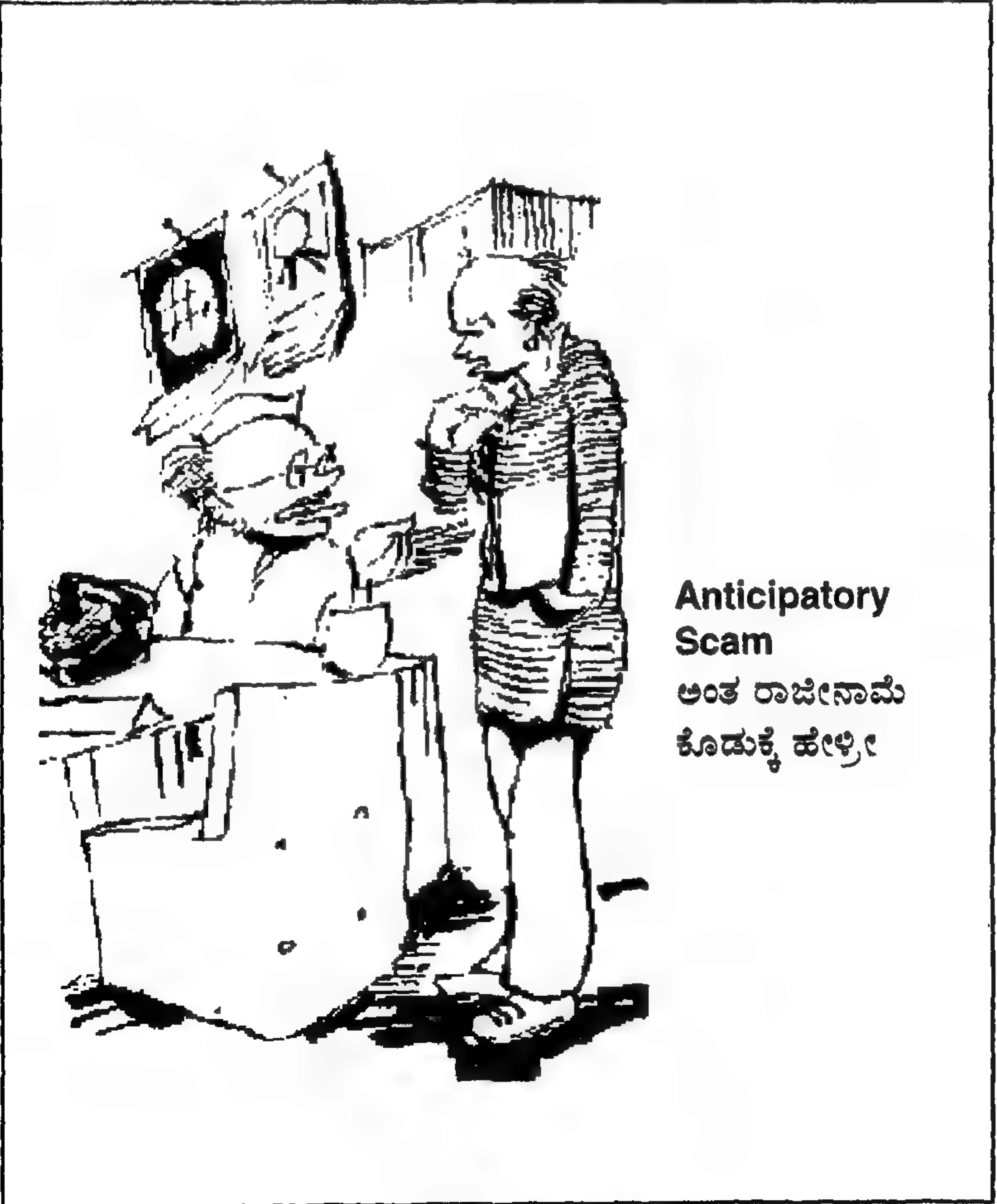
ಸಧ್ಯ... ಸುಲಭದ ಪ್ರಶ್ನೆ!

“ಅದು... ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಥರದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಾರು ಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರತ್ತೆ...” ಅಂದೆ.

ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಮೌನ.

ನಂತರ ವೈಶಾಲಿ ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆತಟ್ಟಿ ಕುಣಿತಾ

“ಓ.... ಹಾಗಾದ್ರೆ ಆಂಟಿ ಮನೇಲಿ ನಾಳೆ ‘ಕೋಆಲೇಷನ್’ ಸಾರು...” ಅಂದ್ರು. ಬಿದ್ದೆನೋ! ಅಂತ ಓಟ ಕಿತ್ತವರು ಬಹಳಷ್ಟು! ಈ ಹೀನಾಯವಾದ ನಡವಳಿಕೆ ನಮ್ಮ

**Anticipatory
Scam**

ಅಂತ ರಾಜೀನಾಮೆ
ಕೊಡುಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೀ

ಸಮರ ಕಾಂಡ

- ಭೂಷಿ

ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1962 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು 'ಯುದ್ಧ' ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಚೀನೀಯರ ಜೊತೆ 'ಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಲು' ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಸೈನಿಕರು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿಯಾದರೆ, ಒಂದು ಗುಂಡೂ ಹಾರಿಸದೆ ಚೀನೀಯರ 'ಬರುವಿಕೆ'ಗೂ ಕಾಯದೇ, ಬರೀ ಗಾಳಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು 'ಎದ್ದೆನೋ ಬಿದ್ದೆನೋ' ಅಂತ ಓಟ ಕಿತ್ತವರು ಬಹಳಷ್ಟು! ಈ ಹೀನಾಯವಾದ ನಡವಳಿಕೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ. ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, 1965 ಮತ್ತು 1971ರ ಸಮರಗಳು ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿರುವುದೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡರೂ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಪ್ಪುಚುಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಈ ಕಪ್ಪುಚುಕ್ಕೆ ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಮನೋಬಲದ ಕುಸಿತ.

1948ರಲ್ಲಿ ಧಾಳಿಕೋರರನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀಕರಿಂದ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿ, ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕೀಸ್ತಾನದ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ "ನಮಗಿಂತ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ" ಅಂತ ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಾವೇ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಆಗಿನ ಘನ ಸರ್ಕಾರ, ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾಧರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಭಾವನೆ ತಳೆದಿದ್ದುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ; ಏಕೆಂದರೆ, ಹೆಸರು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋ ಏನೋ, ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಘರ್ಷಣೆಗಳಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು "ನಿಮ್ಮದೇ ತಪ್ಪಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಗಡೀ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಹ ತಲೆದೋರತೊಡಗಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಕೇಂದ್ರದವರೆವಿಗೂ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕಳಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಮುದುಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಈ 'ಕಿರುಕುಳ' ದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾಕೀಸ್ತಾನೀಯರು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರೂ ಸಹ ಜವಾಬು ಕೊಡಲು ಹಿಂಜರಿಯತೊಡಗಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಘಟನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಕಾದು ಅವುಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಸಮಯೋಚಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುಂದತೊಡಗಿತ್ತು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುಂದಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಮನೋಬಲದ ಕುಸಿತ ಆಗತೊಡಗಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದೇ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನವರು ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ ರೀತಿ, ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರಿಗೂ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಇದ್ದ ನಿಟಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇವು ರಕ್ಷಣಾಮಂತ್ರಾಲಯದ ಕೈ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನಾನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ನಾಯಕರಲ್ಲೂ ಸಹ ಪ್ರಭಾವ ಹೀನತೆ ತಲೆದೋರಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ 1962ರ ಘಟನೆಗಳು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದವು. ಚೀನೀಯರು ಈ ಗಡಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಸಹ 'ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ' ಗಡಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿಂದ 'ನಾಮ್ಚಾ ಛೊ' ಎಂಬ ಅಲ್ಲಿಯ ನದಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ಗಡಿ ಎಂದು ಎರಡು ಕಡೆಯವರೂ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅದರ ಎರಡೂ ತೀರಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದರು. ಚೀನೀ ಪಡೆಗಳು ನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಅದರ ಆಚೆ ಇದ್ದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೇಲೆ ತಳ ಊರಿದ್ದರು. ಇದು ತಿಬೆಟ್ಟಿನ ಮಟ್ಟಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ತಾಣಗಳು ಸುಭದ್ರವಾಗಿದ್ದವಲ್ಲದೆ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸಬಲ್ಲವಂತಹವುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು. ನಮಗೆ ಈ ಅನುಕೂಲಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಡೆಗಳಿದ್ದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗೂ, ನಮ್ಮ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಅಂತರ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತು. ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಸಾಂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಹೆದ್ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದ NH-31 ರಿಂದ ಒಂದು ಕಡಿದಾದ ದಾರಿ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನೇರುತ್ತಾ ತೇಝಾಪುರದ ಬೊಂಬ್ಡಿಲ್ಲಾ ಮೂಲಕ 'ಸೇಲಾ' ಎಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ತವಾಂಗ್ ಕಣಿವೆಗೆ ಇಳಿದು, ತವಾಂಗ್ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಮೇಲೇರುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯಾಸಕರವಾಗಿತ್ತು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚೀನೀಯರು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರು ಒಳಗೆ ಬಂದಷ್ಟೂ ಸಮಗಿದ್ದ ಭೌಗೋಳಿಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಅವರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಸೇರುವುದು ಒಂದು ಕನಸೇ ಅನ್ನಬಹುದಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ಸೇಲಾ' ಮೇಲೆ ಸಹ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಡೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ದಾಟುವುದು ಅವರಿಗೆ ದುಸ್ತರವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೂ ಸಹ ಚೀನೀಯರ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದಲೋ, ವಿಷಘಳಿಗೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಗುಂಡಿನ ಚಕಮಕಿ ಪ್ರಬಲವಾದಾಗ ನೆಹರೂರವರು "I have asked our

Army to throw the chinese out of our territory" ಅನ್ನುವಂತಹ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿರುವವರಂತೆ ಸಿಲೋನ್ (ಶ್ರೀಲಂಕಾ) ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅವರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯ ಮಾಡಲು ರಕ್ಷಣಾಮಂತ್ರಾಲಯ ಮುಂದಾಯಿತು. ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿಯೋ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನಾ ನಾಯಕರ ಪ್ರಭಾವ ಹೀನತೆಯಿಂದಲೋ, ಅವೈದ್ಯ, ಅಸಂಬದ್ಧ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರತೊಡಗಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸುಭದ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪಡೆಗಳು ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಇಳಿದವು! ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಚೀನೀಯರು ಬಹುಶಃ ನಾವು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡರೇನೋ? ಗುಂಡಿನ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಕಂಗೆಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟವರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡೋ ಏನೋ ಆಕ್ರಮಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಸಹ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯತೊಡಗಿದರು! ಧೃತಿಗೆಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಪಲಾಯನ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಅವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾರದೇ ಅವರ ನಾಯಕರುಗಳೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸತೊಡಗಿದರು.

ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ 'ಮೂರು ಕರೀ ಕಾಗೆಗಳ ಕಥೆ'ಯಂತೆ 'ಆಕ್ರಮಣ'ದ ಸುದ್ದಿ ಹಿಂಬದಿಯ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಆತಂಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಲುಪತೊಡಗಿತು! ಕಾಕತಾಳ ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚೀನೀಯರು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತುಕಡಿ (ಸುಮಾರು 8-10 ಜನರಿರಬಹುದು; ಬಹುಶಃ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವರಾಗಿರಬೇಕು) ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ 'ಸೇಲಾ' ಹಿಂದೆ ಸೇಲಾ - ಬೌಂಬ್ಡಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲಿನ ಸೇತುವೆಯೊಂದನ್ನು ತಲುಪಿತು! ಅವರುಗಳಿಗೂ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಭಯ ಉಂಟಾಗಿರಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ಕಿತ್ತರು! ಆದರೆ ಈ ಘಟನೆಯೂ ಸಹ "ಇಲಿ, ಇಲಿ ಅಂದರೆ ಹುಲಿ, ಹುಲಿ" ಅಂದಂತಾಗಿ ಸೇಲಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಡೆಗಳಿಗಲ್ಲದೇ ಬೌಂಬ್ಡಿಲ್ಲಾ ತೇಜ್ಞಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೂ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು! ವಿವೇಚನಾ ರಹಿತವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಯಕರೂ ಸಹ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಂತೆ ವರ್ತಿಸತೊಡಗಿದರು!

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಂತೂ ಚೀನೀಯರು ಭಾರಿ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಭ್ರಮೆ ಉಂಟಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು! ತಿಬೆಟ್ಟಿನ ಚುಂಬಿ ಕಣಿವೆಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿಂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ರೈಲು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಭೀತಿ ಸಹ ತಲೆ ತೋರಿರಬೇಕು! ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಸೈನಿಕರು ಅಸ್ಸಾಂ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ನೂರಾರು ರೈಲುಗಳ ಸಾರಿಗೆ ವಿಮಾನಗಳ (ಬಹುತೇಕ ಅಮೆರಿಕೆಯ ಕೊಡುಗೆಯ ವಿಮಾನಗಳ) ಭರಾಟೆ ಷುರು ಆಯಿತು. ರಸ್ತೆಯೆಲ್ಲಾ

ಮಿಲಿಟರಿ ವಾಹನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಕೇಳಬೇಕೇ? Cinfusion Worse Confounded ಅಂದ ಹಾಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿತ್ತು!

★ ★ ★

ಈ ಪಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ರೂಪರೇಖೆಗಳು ರಚಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ, ಮೂರ್ತಿ, ನಾನು ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆವು!..... ಚೀನೀಯರ ವಿರುದ್ಧ 'ಸೆಣೆಸಲು' ನಿಯಮಿಸಿದ್ದ ಪಡೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಕೋರ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು!

★ ★ ★

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು ಐದು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ರೈಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಸ್ತೆಮೂಲಕವೂ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮೂಲಕ ಬಕೌನಿ ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮೀಟರ್‌ಗೇಜ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ. ಕಟಿಹಾರ್, ಸಿಲಿಗುರಿ, ರಂಗಿಯಾ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಪಾಂಡು' ಎಂಬ ಸ್ಟೇಷನ್ ತಲುಪಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನದಿಯನ್ನು ferryಯಲ್ಲಿ ದಾಟಿ ಗುವಾಹತಿ ಸೇರಿ ಮುಂದೆ ರಸ್ತೆ ಮೂಲಕ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. (ಆಗ ನದಿಯ ಮೇಲಿನ Rail cum Road ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಗಿದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ರೈಲುಗಳ ಸಂಚಾರ ಷುರು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೀಟರ್‌ಗೇಜ್‌ಗೆ ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಡ್‌ಗೇಜ್ ಸಹಿತ ಮುಗಿಯುವ ಹಂತದಲ್ಲತ್ತು).

ಬಕೌನಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ಸೇರಿದೊಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿತು. ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಟರಿಯವರೇ - ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಾಮಾನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು.... ಮಿಲಿಟರಿ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ, ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ಹೊತ್ತ ರೈಲುಗಳು ಅಸ್ಸಾಂ ಕಡೆ ಹೊರಡಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಆತಂಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹವುಗಳಲ್ಲವೇ?.... ಜೊತೆಗೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ (movement control) ಅಧಿಕಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ "ಇದೇನಿದು? ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ" ಅಂತ ಬೇರೆ ಕೇಳಿದ! ನಮ್ಮ 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಪ್ರಕಾರ, ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಗಡಿಯಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ ಇತ್ತು. ನಾನಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಚೀನೀಯರು ಎರಡು ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ದುಸ್ಸಾಹಸವನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಯಾರು? ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿತ್ತು. "ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ತಾನೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು? ತೇಜ್‌ಪುರದ ಕಡೆ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ!" ಅಂತ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ರೈಲು ಹತ್ತಿದೆವು. ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕ ಆಫೀಸರ್‌ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಉತ್ತರ! ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರಲೇಬೇಕು ಅಂತ!

ಪಾಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ferry ಹತ್ತಿದ ಒಡನೆಯೇ 'ನಾವೇನಾದರೂ ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೇ ತಲುಪಿದ್ದೇವೋ' ಅಂತ ತೋರಿತು. Ferry ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಗುವಾಹತಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಗುವಾಹತಿ, ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು! ತೀವ್ರವಾಗಿ ಘಾಯಗೊಂಡವರು ಯಾರೂ ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಈ ಗುಂಪಿನವರೆಲ್ಲಾ ಸುಸ್ತು, ದುಗುಡ ಮತ್ತು ಆತಂಕದಿಂದ ತುಂಬಿದವರಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರು ಅವರಿವರಿಗೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗುಂಡಿನ ಘಾಯಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕೆಲವರಂತೂ ಆಕ್ರೋಶಗೊಂಡವರಂತೆ ಇದ್ದರು!.... ನಮಗೆ ಅವರುಗಳ ದುಗುಡ, ಆತಂಕ, ಆಕ್ರೋಶ ಇವ್ಯಾವುವೂ ಆಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ!

ಗುವಾಹತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸಿಟ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಮೆಸ್ ಸೇರಿ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಗ ಡ್ಯೂಟಿ ಮೇಲಿದ್ದ ಆಫೀಸರ್ "ಅಲ್ಲೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯ? ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಖಾಲಿಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದೆ ಅಂತ ಫೋನ್ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 'ಬೋರ್ಡರ್' ಏರ್‌ಲೈನ್‌ಗೆ (ಗುವಾಹತಿ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್) ಹೋಗು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ" ಅಂದ! ಎದೆ ಧಸಕ್ ಅಂತು! "ಏನಪ್ಪಾ ಇದು? ಸಮರಕಾಂಡ ಸೀರಿಯಸ್ ಆಗೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ.... ಸಂಸಾರ ಬೇರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದು?" ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿದೆ... ಮೂರ್ತಿ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದೆ.... ಡ್ಯೂಟಿ ಆಫೀಸರ್‌ಗೆ ಮತ್ತೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ. "ನೋಡು... ಮೂರ್ತಿ, ನಾನು ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೀಗಿಂದ ಹೀಗೇ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಆಫೀಸರ್‌ಗಳ ಸಂಸಾರಗಳು ಇನ್ನೂ ಇರಬೇಕು. ಅವರಿಗಾದ ಗತಿ ನಮಗೂ ಆಗುತ್ತೆ. ದಯವಿಟ್ಟು MES Inspetion Bungalow ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಂ ಬುಕ್ ಮಾಡು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಫೋನ್ ಕೆಳಗಿಟ್ಟೆ!

ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರಿದೊಡನೆಯೇ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ನಮ್ಮ ಕೋರ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಅಂತ! ಇದುವರೆವಿಗೂ ಚೀನೀಯರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೋರ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಹಟಾತ್ತನೆ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೇಜ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದ ಕೋರ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು! ಅದುವರೆವಿಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕೋರಿನ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅನ್ನು, ಹೊಸಾ ಕೋರಿನ ಕಮಾಂಡರ್ ತಮ್ಮ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದರು! ಆಗಿದ್ದ 'ಗಾಳಿಮಾತಿನಂತೆ' ನಮ್ಮ ಕೋರ್ ಕಮಾಂಡರ್

ಆಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅದುವರೆವಿಗೂ ತೇಜ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರೇ ಆಗಿದ್ದ ಸಿಗ್ನಲ್ ಡಿಟಾಚ್‌ಮೆಂಟ್‌ನವರು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆಗಿದ್ದ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ವರಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದಂತೆ! ಅಂದರೆ.... ಇವರು ತೇಜ್‌ಪುರಕ್ಕೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಾಗ, 'ಸಾರಿಸರ್... ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಡಕೂಡದು ಅಂತ ಕೋರ್‌ಕಮಾಂಡರ್ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ' ಅದರಂತೆ! "ಯಾವ ಕೋರ್ ಕಮಾಂಡರ್?.... ನಾನೇ ಕೋರ್‌ಕಮಾಂಡರ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು" ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ "ಸಾರಿ, ಸರ್... ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿರುವ ಹೊಸ ಕೋರ್‌ಕಮಾಂಡರ್ ಆಜ್ಞೆ" ಅಂದರಂತೆ! ನಾವು ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ಕೋರ್‌ಕಮಾಂಡರ್ ದೆಹಲಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು!

ಅಂತೂ, ಇಂತೂ ಚೀನೀಯರ ಜೊತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಘರ್ಷಣೆಯ ನಿರ್ದೇಶನ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಂ ಮತ್ತು 'ಸಿಲಿಗುರಿನೆಕ್' ಇವುಗಳನ್ನು ಚೀನೀಯರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೆಹಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊರಿಸಿದ್ದರು! ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಕೋರ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಮೂಲಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ನ್ನು ಸಿಲಿಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ನಿಂದ ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಷುರು ಆಗಿತ್ತು!

★ ★ ★

ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸೇರಿದ ಮಾರನೇ ದಿನ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾವಿ 'ಬಾಸ್' ಬ್ರಿಗೇಡಿಯರ್ ಇನ್‌ಛಾರ್ಜ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ (Brig Adm) ಅವರಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. (ಅವರು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದು) ಅವರು, "ನೀನೇನೋ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಕರೆತಂದದ್ದಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಇನ್ನು ನಾಲಕ್ಕೇ ದಿನ ಇದೆ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡಬೇಕು. ಅದೂ ಸಹ 'field area' ಅಂತ ಘೋಷಿತವಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ families are not allowed ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡು. ಕಡೇ ಬ್ಯಾಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ ಬಾ" ಅಂದರು! ಮೂರ್ತಿಗೂ ಅದೇ ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟರು!

ಇಬ್ಬರೂ MES Inspection Bungalow ಸೇರಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದೆವು. ಕಾಣದ, ತಿಳಿಯದ ಸ್ಥಳ! ಹೇಗೆ ಇವರುಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು? ಅದರಲ್ಲೂ ನಾವುಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ... ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ! ಸಮರದ ಕಾವು ಏರಿ ಏನಾದರೂ

ಅನಾಹುತ ಆದರೆ, ನಮಗೆ ಪಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದುಹೋಗಬಹುದು! ಆವಾಗ ಏನುಗತಿ? ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿದೆವು. ಕಾಮನ್‌ಸೆನ್ಸ್ ಏನೋ ಅಂಥಾ ಅನಾಹುತ ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೂ, ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತಂಕ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.... ಎಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಆಗ ತಾನೇ ಸ್ವಾಘ್ ಕಾಲೇಜ್ ಕೋರ್ಸ್ ಮುಗಿಸಿ ""PSc" ಎಂಬ ಬಿರುದು ತಡೆದಿದ್ದವರಲ್ಲವೇ?.... ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ “ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ”ಯಿಂದ ಒಂದು ದಾರಿ ತೋರಿತು. ಟೆಲಿಫೋನ್ ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಾರಾದರೂ ಮೈಸೂರಿನವರಿದ್ದಾರೇನೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಷುರುಮಾಡಿದೆವು. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಲಿಸ್ಟ್ ಆಶಾದಾಯಕ ಅಂತ ಮೊದಲು ಆ ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುವಿದೆವು. ಆರ್ಕಿಮಿಡೀಸ್ “ಯುರೇಕಾ” ಎಂದಂತೆ ನಾವೂ ಉದ್ಗರಿಸಿದೆವು! ಡೈರೆಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ Mr. ಸೀರಾತಾಂರವರ ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವರು ಅಸ್ಸಾಂನ ಮುಖ್ಯ ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರಿನವರೇ ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆವು. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತಾರಾಂ MES Inspection Bungalowಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದರು! “ಏನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ.... ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ, ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೋ ಹೊರಡಿ” ಅಂತ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಾಮಾನುಗಳ ಸಮೇತ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಂ ಅವರ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಕಡೇ ಬ್ಯಾಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುವಾಹತಿ ತಲುಪಿದೆವು. ಈ ಸಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ದಾಟಿ ಸಿಲಿಗುರಿ ಸೇರಿದೆವು.

★ ★ ★

ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕೋರ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಸರಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಂ ಮತ್ತು ‘ಸಿಲಿಗುರಿ ನೆಕ್’ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿನವರವರೆವಿಗೂ ಇತ್ತು. ಸಿಕ್ಕಿಂ ಇನ್ನೂ ಭಾರತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೂತಾನಿನಂತೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಅಂತಲೂ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮದಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೀ ಒಂದು ಬಟಾಲಿಯನ್‌ನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಚೀನೀಯರೇನಾದರೂ ಪ್ರಬಲವಾದ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಈ ಒಂದು ಬಟಾಲಿಯನ್ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲು ತೀರ ಅಶಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಅನಿಸಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಚೀನೀಯರು ಚುಂಬಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಥುಲಾ, ಜೆಲೆಪ್‌ಲಾ ಮುಂತಾದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಪರ್ವತ

ಮಾರ್ಗಗಳವರೆವಿಗೂ ಹರಡಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಎರಡು ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ದೆಹಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ 'ಸಿಲಿಗುರಿ ನೆಕ್' ಭೂತಾನದ ದಕ್ಷಿಣ ಗಡಿಗೂ, ಪೂರ್ವ ಪಾಕೀಸ್ತಾನದ (ಈಗಿನ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ) ಉತ್ತರ ಗಡಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಪಾಕೀಸ್ತಾನ ಚೀನೀಯರ 'ಆಕ್ರಮಣದ' ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಲ್ಲಿ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಡಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಡಿವಿಜನ್ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳು ನಮ್ಮ ಕೋರಿನ ಸುಪರ್ದಿನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.

ನಾವುಗಳು ಸಿಲಿಗುರಿ ಸೇರಿ ಆಗತಾನೇ ಕಟ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿಯುವ ಹಂತ ಸೇರದಿದ್ದ ಉತ್ತರ ಬಂಗಾಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದೆವು. ವಾಸ, ಟೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡುವುದರೊಳಗಾಗಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಬಿಡಿ ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿತ್ತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ಸೇಲಾ' ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಲಾಯನ ಸೂತ್ರ ಬೃಹದಾಕಾರ ತಳೆದು ದೆಹಲಿಯವರನ್ನು ಪೇಚಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತೇನೋ? ನಮ್ಮ ಮೂರು ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದರು! ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ರೈಲುಗಳು ಭರದಿಂದ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದ್ದವು! ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರೂ ಪೂರ್ವಕ್ಷೇತ್ರ ಸೇರಲು ಬಕೌನಿ, ಕಟಿಹಾರ್, ಸಿಲಿಗುರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಸಿಲಿಗುರಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಬ್ರಾಡ್‌ಗೇಜ್ ಲೈನ್‌ನನ್ನು ಸಹ ಚಾಲನೆಗೆ ತಂದರು. ಸಿಲಿಗುರಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾದ ನ್ಯೂ ಜಲ್ಪೈಗುರಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ಸಹ ಗೊಂದಲಮಯವಾಯಿತು. ನವೆಂಬರ್ ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದ ಕೊನೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಎರಡನೇ ವಾರದಿಂದಲೋ ರೈಲುಗಳ ಭರಾಟೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡತೊಡಗಿದ್ದವು!

ನಮ್ಮ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಬರುವ ಪಡೆಗಳ ಬರುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ನೂರಾರು ರೈಲುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಾವಾಗ, ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಬಂದಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದವರಿಗೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಿಲಿಗುರಿ ತಲುಪಿದವೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಜನ, ಎಷ್ಟು ಸಾಮಾನುಗಳು ಬರಬೇಕು. ಅವನ್ನು ಹೊತ್ತು ರೈಲುಗಳು ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿವೆ... ಅನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳು ಪೂರ್ತಿ ತಿಳಿಯದೇ ತಳಮಳಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರುಗಳು ಸಿಲಿಗುರಿ ಸೇರಿದೊಡನೆಯೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದ ತಾಣಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸೇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೈಲುಗಳ ಭರಾಟೆಯಿಂದಾಗಿ ವಾಹನಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ, ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಾಹನಗಳೂ ಕಾಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಜಾಗ ಹೊಂದಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಹ ನಮ್ಮ ಕೋರ್‌ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಈ ಗೊಂದಲಮಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲು ಒಂದೆರಡು ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಬಳಿ ನಮ್ಮ EMEಗೆ ಸೇರಿದ ಲೆ.ಕ. ಆಷ್ಟೆ ಬಂದ. ಆಗ ನಾನು ನಮ್ಮ ಕೋರಿನ AA & QMG ಎಂಬ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಗಡಿಬಡಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಬಂದವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರೇಷನ್, ಬಟ್ಟೆ, ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು (ಈ ಹುದ್ದೆ ಲೆ.ಕ. ದರ್ಜೆಯದಾಗಿತ್ತು ಆದರೂ ನನಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ದರ್ಜೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿದ್ದರು! ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವ 'ವರ್ಗಾಂತರ'ವೆಂಬ ಪಿಡುಗಿನ ಪರಭಾವ!.... ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗೆ ತಕ್ಕ ದಕ್ಷತೆ ತೋರಿಸಬೇಕು!.... ತೋರಿಸಿದೆ ಅನ್ನಿ..... ಕಡೆಗೂ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ ಕೊಟ್ಟರು!.... ಅದರಿಂದ) ಆಷ್ಟೆ ಬಂದವನೇ "ನಾಗ ನನ್ನನ್ನು .....ನೇ ಡಿವಿಝನ್‌ನ CEME ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಡಿವಿಝನ್ ಪಂಜಾಬಿನಿಂದ ಈ ಕಡೆ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ. ಎಲ್ಲಿ ತಳ ಊರಿದ್ದಾರೆ, ತಿಳಿಸುತ್ತೀಯಾ" ಅಂತ ಕೇಳಿದ. ನಾನು, ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಪೈಲ್‌ಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹೇಳಿದೆ "ನೋಡು, ಬಾಪು..... ಇವತ್ತು ಬೆಳಗಿನ ರೂವದವರೆವಿಗೂ ನಿನ್ನ ಡಿವಿಝನ್‌ನ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪುಗಳು ಸಿಲಿಗುರಿಯ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲೇ ತಂಗಿದ್ದವು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಡಿವಿಝನ್‌ಗೆ 'ಸಿಲಿಗುರಿನೇಕ್' ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಈಗಾಗಲೇ ಬಿನ್ನಗುರಿ ಸೇರಿರಬಹುದು. ವರ್ಕ್‌ಷಾಪುಗಳು NH-31ರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲೋ ಚಲಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ನೀನು ಬೇಗ ಹೊರಟರೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಹುದು" ಅಂದೆ. Thanks ಹೇಳಿ ಜೀಪ್ ಹತ್ತಿ NH-31 ಹಿಡಿದ. ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ EME ವಾಹನಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ, ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ "ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ CEME" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಾಹನಗಳ Convoy ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ!

ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ನಾನು ಸಿಲಿಗುರಿ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ನಿತ್ಯದ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ, ಮೇಜರ್ ನಾಗರಾಜನ್ (ಅವನೂ EME ಯವನೇ) ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರಂ ಮೇಲೆ

ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಏನ್ಸಮಾಚಾರ' ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. "ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಡಿವಿಜನ್ ರಾಂಚಿ ಇಂದ ಈ ಕಡೆ ಬಂದಿದೆ ಸಿಕ್ಕಿಂಗ್ ಹೊರಟಿದೆ ನನಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ತಾಣ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖನಾಗು ಅಂತ ಆಜ್ಞೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪಿನ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಗನ್‌ಗಳು ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳಿದ್ದ ವ್ಯಾಗನ್ ಸಹ ಸೇರಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಿದ್ದರು. ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.... ಈ ರೈಲ್ವೆಯವರಾಗಲಿ, ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ನವರಾಗಲಿ ಶುದ್ಧ ಅಪ್ರಯೋಜಕರು" ಅಂತ ಬಡಬಡಿಸಿದ! Good Luck ಹುಡುಕು... ಹುಡುಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೊರಟೆ.... ಕಡೆಗೂ ಸಿಕ್ಕಿದವು ಅನ್ನಿ... ಕೆಲವೇ ವ್ಯಾಗನ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ರೈಲಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈಡಿಂಗ್‌ಗೆ ತಳ್ಳಿದ್ದರು. ವಾರಸುದಾರರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಅಂತಲೋ ಏನೋ?... ಅಂತೂ ನಾಗರಾಜನ್ ಸಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ!

★ ★ ★

ರೈಲುಗಳ ಭರಾಟೆ ತಗ್ಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರುಪಾಲು ರೈಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ರಂಗಯಾ, ತೇಜ್‌ಪುರಗಳ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದವು.... ಚೀನೀಯರ 'ಆಕ್ರಮಣ'ವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು! ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನ, ಪಂಜಾಬ್ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಛಳಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಷುರು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಬೇಸಿಗೆ ಉಡುಪುಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ್ದರು. ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದ ಕೈನಲ್ಲಿ ರೈಫಲ್ ಹೆಗಲಮೇಲಿನ ಚೀಲದಲ್ಲಿ(Bandolier) ಐವತ್ತು ಗುಂಡುಗಳು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳಿಗಾಗುವ ರೇಷನ್ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆಂದು ಅಷ್ಟೇ. ಬಾಕಿ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ.. ಅಂದರೆ ಬಾಕಿ ಮದ್ದುಗುಂಡು, ನಲವತ್ತೈದು ದಿನಗಳಿಗಾಗುವಷ್ಟು ರೇಷನ್, ಇತರೇ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು! 'ಆಕ್ರಮಣ'ದ ಬಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ, ಇವರಲ್ಲೆಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದ ಹಾಗೇ ಸೇವಾ ಸೇರಿದರೋ, ಅಲ್ಲಿಯ ಛಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರೋ.... ಇವೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಊಹೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು! ಆದರೆ ಆಗ ಹರಡಿದ್ದ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಭೀತಿಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯಾರ ಧೃತಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟಿರಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ!

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.... ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ....

ಸಮರಕಾಂಡದ ಕಾವು ಆರಿದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಸಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮೇಜರ್ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದ. ಆರ್ಮರ್ಡ್ ಕೋರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಈತ ಬಬೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಟ್ಯಾಂಕ್ ಯೂನಿಟ್‌ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ!... “ನಮ್ಮ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಫ್ಲಾಟ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿತ್ತು... ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಸೇರಿದ್ದವು. ಬಬೀನ ಬಿಡಲು ಆಜ್ಞೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ಟೇಷನ್ ತಲುಪಿದ್ದೂ ಆಯಿತು.... ಒಂದೆರಡು ಘಂಟೆಗಳ ನಂತರ ‘ರೈಲು ಈಗಲೇ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ... ಮುಂದಿನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಕಾಯಿರಿ’ ಅಂತ ಸಮಾಚಾರ ಬಂತು. ಮನೆಕಡೆ ಓಡಿದೆವು. ಮಡದಿಯರು ಮುದದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾನಂತರ ಮತ್ತೆ ಹುಕುಂ ಬಂತು.... ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು... ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್... ವಾಪಸ್ ಮನೆ! ಹೀಗೆ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಆಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ‘ಹೋಗಿಬರುತ್ತೀರಾ? ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಾಗದ ಹಾಕಿ’ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು” ಅಂತ ಬಣ್ಣಿಸಿದ!

ಅರೇ!.... ಇದೇನು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು? ಟ್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆಗಳು! ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ.... ಅಂತ ನೀವು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯಬಹುದು.... ಯಾಕಾಗಬಾರದು ಅಂತೀನಿ!... ಚೀನೀಯರು ನಮ್ಮ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಬೋಡವೋ?.... ನೀವೇ ಹೇಳಿ!.... ನಾನೂ ಹಾಗೇ ಯೋಚಿಸಿದೆ.... ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಟ್ಯಾಂಕ್ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದವು! ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ, ‘ಛೇ! ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಇವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನು?’ ಅಂತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದೆ! ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ Brig Adm ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ಅವರೂ ಸಹ “unbelievable” ಅಂದಿದ್ದರು! ಆದರೂ... ಮೇಜರ್ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ!... ಗಡಿಬಡಿಯ ಪರಮಾವಧಿ ಅಂದರೆ ಇದೇ ಇರಬಹುದೇನೋ? ಅಂತ ಅನಿಸಿತು.

★ ★ ★

ರೈಲುಗಳ ಭರಾಟೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಆದರೆ ವಿಮಾನಗಳ ಆರ್ಭಟ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ. ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮ ವಾಯುದಳದ ಬೃಹತ್ ಸಾರಿಗೆ ವಿಮಾನಗಳಾದ ‘ಹಕ್ಯುಲಿಸ್’ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳು

ಸತತವಾಗಿ ಸೈನಿಕರನ್ನಲ್ಲದೇ ಗನ್‌ಗಳನ್ನೂ, ಜೀಪುಗಳನ್ನೂ, ಇತರೇ ಭಾರಿಯುದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಮೆರಿಕ, ಯೂರೋಪ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಉಡುಪುಗಳು, ಕಂಬಳಿಗಳು, ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರ್‌ಗಳು, ರೇಡಿಯೋ ಸೆಟ್‌ಗಳು, ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಪ್ಲೇಯರ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಿದ್ದುವು!

ಕೆಲವು ಸಲ ಸಿಲಿಗುರಿಯಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸೈನಿಕರು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಾಗ್ದೋಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಏರಿ ತೇಜ್‌ಪುರ, ಜೇರ್‌ಹಾಟ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಅವರುಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ತಂಗಲು ಬಾಗ್ದೋಗ್ರಾ ಸೈಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಇಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸಾರಿಗೆ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಕೋರಿನದಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿನ ರೋಚಕ ಸಂಗತಿ ಅಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ತಂಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.... ಅಂದರೆ.... ಅವರುಗಳು ರೈಲಿನಲ್ಲೇ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಡಿಗೆಗೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕಿಚನ್ ಕಾರ್ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ರೇಷನ್ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.... ಆದರೂ... ಬೇರೆ ಏನು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು? ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ... ನಿಜ... ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಒಡನೆಯೇ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಥರ್ವಿಧಿ! ರೈಲು ಸೈಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಶೌಚಾಲಯ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಡದೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧ!... ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು..... 'ಷಾಲೋ ಟ್ರೆನ್ಚ್' (Shallow trench) ಲಟ್ರೀನ್‌ಗಳು!! ನಾನಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ 'ಡೀಪ್ ಟ್ರೆಂಚ್' (Deep trench) ಲಟ್ರೀನುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.... ಅವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾದರೆ, ಇವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ! ಏರ್‌ಫ್ಲೀಲ್ಡ್ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತೋಡಿ, ಮುಚ್ಚಲು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಷವಲ್ (Shovel) ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು!.... ನಗಬೇಡಿ!... ಈ ಲಟ್ರೀನ್‌ಗಳ ಮಹತ್ವ ಎಷ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು! ನವೆಂಬರ್ 21ನೇ ತಾರೀಖು ಜನರಲ್ ಚೌಧುರಿಯವರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮೊದಲನೆಯ ಆಜ್ಞೆ ಅಂದರೆ No Move Beyond Siliguri ಅಂತ! ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈಲುಗಳಿಗೆ 'ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಡಿ' ಅಂದರೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವೇ ಊಹಿಸಿ! ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಕೌನಿಯಿಂದ ಸಿಲಿಗುರಿವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳೂ ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದವು! ಸಿಲಿಗುರಿ, ನ್ಯೂ ಜಿಲ್ವೈಗುರಿಯಲ್ಲಂತೂ ಕೇಳಬೇಕೇ? ಸಾವಿರಾರು ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗ ಹೊಂದಿಸಬೇಕು! ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಟ್ರೆಂಚ್‌ಗಳನ್ನು ತೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ? ಅದೂ ಹಠಾತ್ತನೆ! ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಚೀನೀಯರೂ ಸಹ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ 'ಸಮರ ವಿರಾಮ'

ಘೋಷಿಸಿದರು! ಈ ಜನ ಸಂದಣಿಯನ್ನು ಸಡಿಸಲಿಸಿ ಸ್ಪೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ಸುಮಾರು ತಿಂಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು! ಅಷ್ಟೊರೊಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ 'ಅನುಕೂಲಗಳು' ತುಂಬಿ ಸ್ಪೇಷನ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿ ಓಡಾಡುವುದೂ ಸಹ ದುಸ್ತರವಾಯಿತು!... ಯುದ್ಧ ಅಂದರೆ ಗುಂಡೇಟು, ಕೈಕಾಲು ಮುರಿತ, ಸಾವು ಅಂತಲೇ ಅಲ್ಲ.... ಮನುಷ್ಯನ 'ಸರ್ವಾನುಕೂಲಗಳ' ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ... ಏನ್ನೇಳ್ತೀರಿ?

★ ★ ★

ನವೆಂಬರ್ 20ನೇ ತಾ|| ಇರಬಹುದೇನೋ? ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಪೇಷನ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಬಾಗ್ನೋಗ್ರಾ ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್‌ಗೂ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿನ ದೃಶ್ಯನೋಡಿ ದಂಗುಬಡಿದವನಂತೆ ಆದೆ! ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ವಾಯುದಳದ ಯುದ್ಧೋಪಕರಣಗಳು, ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಮುಂತಾದವು ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ತುಂಬಾ ವಾಯುದಳದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಗೊತ್ತುಗುರಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂತು. 'ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಟ್ಟಡ' ಅನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡದ ವರಾಂಡಾಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವಿಂಗ್‌ಕಮಾಂಡರ್ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ! ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಸ್ವಾಘಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಪಾಟಿಯಾಗಿದ್ದವನು! ಭುಜ ಅಲುಗಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ. "ಏನಯ್ಯಾ? ಏನಾಯಿತು?" ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ! "ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಈ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತೇಜ್‌ಪುರವನ್ನು ಖಾಲಿಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಂದಿನ ಆಜ್ಞೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ" ಅಂದ! "ಅಂಥಾ ಅನಾಹುತ ಏನಾಯಿತಪ್ಪಾ? ಚೀನೀಯರು ತೇಜ್‌ಪುರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರೇ?" ಅಂತ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದೆ. "ತಮಾಷೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಆರ್ಮಿಯ ಕೋರ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಸಹ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜ್‌ಪುರ ಖಾಲಿಮಾಡಿ ಗುವಾಹಾತಿ ಅತ್ತ ಹೊರಟಿದೆ" ಅಂದ! ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆತಂಕವೂ ಉಂಟಾಯಿತು ಅನ್ನಿ. ಆದರೂ "ಇಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತೀಯೆ? ಬಾ ಮೆಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ freshen up ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರೇಕ್‌ಫಾಸ್ಟ್ ಮಾಡುವೆಯಂತೆ" ಅಂದ. "ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಆರ್ಡರ್ ಬರುತ್ತೋ. ನಾನು ಈ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲೊಲ್ಲ" ಅಂದ. "ನಿನ್ನಿಷ್ಟ" ಅಂತ ಹೇಳಿ ವಾಪಸಾಗಿ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಕೊಟ್ಟು ಒಂದೆರಡು ಘಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್‌ಗೆ ಹೋದೆ. ಮತ್ತೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ, ಸ್ವಚ್ಛ! ಒಬ್ಬ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನವನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ! ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿ 'ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ' ಅಂದಂತೆ ತೇಜ್‌ಪುರಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್

ಹೋದರಂತೆ... ಮೇಲಿನವರ ಆದೇಶದಂತೆ! ನಮ್ಮ ಆರ್ಮಿಕೋರ್ ಸಹ ಅರ್ಧದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ವಾಪಸ್ ತೇಜ್‌ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರಂತೆ!

***

ಅಂತೂ ಸಮರ ಕಾಂಡದ ಗಡಿಬಿಡಿ ನಾವು ಸಿಲಿಗುರಿ ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದ ಎರಡು ವಾರಗಳವರೆಗೆ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ನವೆಂಬರ್ 22ರ ನಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ರುಟೇನ್ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬೇಕಾಯಿತು... ಮುಂದೆ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ - ಎರಡೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ವರ್ಷ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ವನವಾಸ' ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಅದರ ಅನುಭವವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಓಹೋ! ತಡೆಯಿರಿ.... 'ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ ಏನಾಯ್ತು ಅಂತ ಕೇಳೋರೋ?... ಅವರಿಗೇನಂತೆ? ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಂರವರ ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ಚಿರಾಪುಂಜಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ.... ಸುಮಾರು ಮೂರುವಾರ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ಹಾಲಿಡೇ... ಅವರದು! ನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಮೂರ್ತಿ ಷಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಬ್ಬರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸೀದಾ ಬುಕ್‌ಮಾಡಿ, ಎರಡು ಸಂಸಾರಗಳನ್ನೂ ಸಿಲಿಗುರಿವರೆಗೂ ಕರೆತಂದ.... ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಾನು ಅವರುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾವರೆವಿಗೂ ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಮಾಡಿ ಮದರಾಸ್ ರೈಲು ಹತ್ತಿಸಿ ವಾಪಸ್ ಬಂದೆ. ಸಾಮಾನುಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಲು ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಿಂಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಟ್ರಂಕ್‌ಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಜ್ಜಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅನಾಹುತವೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ!!....

“ಕಾರುಗಳು?”.... ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ!

***

ಗಂಡ ಇಲ್ಲ ನೋಡಿ,
ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪಿರಚು

ಕೈ ತೋರಿಸಿ.....

ಶಿವು

“ಯಾಕೆ ಈಚೆಗೆ ನೀನು ಏನೂ ಬರೀತಿಲ್ಲ?” ಅಂತ ನಾನು ಲೀಲಕ್ಕನ್ನ ಕೇಳಿದೆ.

“ಸುಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲದ ಘಟನೆಗಳನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದೂ ಬರೆದು ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಬರೆಯೋದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜಾಪನೀಸ್ ಓದುಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದೀನಿ” ಅಂದರು ಲೀಲಕ್ಕ.

“ಜೀವನಾನುಭವದ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನ ಆಧರಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಬರೆಯುಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತೇ” ಅಂತ ಸಚೆಸ್ಪಿಸಿದೆ.

“ಜೀವನಾನುಭವ! ಹ್ಲ ಹ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು

“ಹ್ಲ ಹ್ಲ ಎಂದರೇನು?”

“ಜೀವನಾನ ಅನುಭವಿಸಿಸೋದೇ ಅಷ್ಟು ಬೋರು. ಇನ್ನು ಅದನ್ನ ಬರೆದು ಯಾವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ಅಲ್ಲದೇ ಬರೀಲೇಬೇಕು ಅನ್ನೋ ಕೆಟ್ಟ ಹಠ ನನಗೇನೂ ಇಲ್ಲಪ್ಪ” ಅಂದರು ಆಕೆ.

“ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ತರಹ ಬರೀದೇ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಅನ್ನೋದೇ ಇರ್ತಾ ಇರ್ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ”

“ಯಾರೂ ಬರೀಬಾರ್ದು ಅಂತ ನಾನೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಪ್ರತಿಭೆ ಇರೋರು, ವಿಷಯಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಅದನ್ನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸೋ ತಾಖತ್ತಿರೋದು ಖಂಡಿತಾ ಬರೀಲಿ. ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಾಗ, ಏನೂ ಹೇಳದೇ ಇರೋದು ಸಜ್ಜನರ ಲಕ್ಷಣ ಅಂತ ಮಾಮ್ ಹೇಳಿಲ್ಲೇ?”

ಈ ಕೊನೆಯ ರಿಮಾರ್ಕ್ ನನ್ನ ಬರಹ ಕುರಿತೇ ಇರಬಹುದೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನದಿಂದ ಸಣ್ಣಗೆ ಬೆವರಲು ಶುರುವಾಯಿತು.

“ವಿಷಯಾನ ಓದಿ ವಿವರಿಸಿದರೆ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಆದೀತು. ನಗೆ ಲೇಖನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಮನರಂಜನೆ ಅಷ್ಟಾದರೆ ಲೇಖಕ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ” ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಕೌನ್ಸೆಲ್ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದರು.

“ಯಾರ ಮನ? ಎಂತಹ ರಂಜನೆ? ಸಿಟಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮುಂದೆ ಬಾಳೇಹಣ್ಣು ಸಿಪ್ಪೆ ಮೇಲೆ ಜಾರಿಬಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಂದಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ ಸಿಗುತ್ತೆ. ತೀವ್ರ ಜೀವನಾನುಭವ ಅದು ಅಂತ ಅದನ್ನ ಬರೆದರೆ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗುತ್ತೇ? ಲೇ ಕಾಫಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಬದಲು ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿದೀಯಲ್ಲೇ ಅಂತ ಒಂದು ಸಾಲು ಬರೆದರೆ ಓದುಗರೆಲ್ಲಾ

ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕು ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊತಾರೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಅನೇಕ So called ನಗೆ ಬರಹಗಾರರ ಭಾವನೆ. ಅವರವರ ಭಾವನೆ ಅವರವರಿಗೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ.” ಪ್ರಾಸೆಕ್ಯೂಷನ್ ವಾದ ಹರಿವಾಗಿತ್ತು.

“ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಾನ ಅಲ್ಲಗಳೇಬೇಕಾದ್ರೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕಾಫಿಗೆ ಸಕ್ರೆ ಬದಲು ಉಪ್ಪು ಹಾಕೋ ಉಪಮೆ ಕೊಡ್ತಾರೆ? ಮೊನ್ನೆ ಯುಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ ಮೇಲೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೀತಾ ಶೀನೂ ಸಹಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಲೇಖನ ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಅಂತ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದ. ಏನು ಇದರ ಮರ್ಮ?” ಸಂಭಾಷಣೆ, ವಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಮೋಡ್‌ನಿಂದ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ seamless ಆಗಿ ಜಾರಿತು.

“ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲ್ಪನಾ ಲಹರಿಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಟ್ಟರೆ ತಾನೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಗಂಡ (ಅವನು ಗಂಡನೇ ಅಂತ ಭಾವಿಸೋಣ) ಹೆಂಡತೀನ “ಲೇ” ಅಂತ ಕರೀತಾನೆ. ಅಂದ್ರೆ ಅವರಿಬ್ಬೂ ಇನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸೋ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಾಯಿತು. ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ. ಅಲ್ಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡ್ತೀನ “ಲೇ” ಅಂತ ಕರೆದು ಬಚಾವಾಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಅವನು ಮಹಾ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ವಿಷಯ. ಕಾಫಿಗೆ ಸಕ್ರೆ ಬದಲು ಉಪ್ಪು ಹಾಕೋದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನಿರಬಹುದು? ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕ್ಯಾಟರಾಕ್ಟ್ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಅವಳಿಗೆ ಬಿ.ಪಿ. ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲುಗಟ್ಟಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹೆಂಡತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿರುವಾಗ ಅವಳಿಂದ ಕೆಲಸ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಡ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಭ್ಯನೇ? ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಗಂಡನಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಖಾಯಿಲೆ ಇತ್ತು ಅಂತಿಟ್ಟುಕೋ. ಸಕ್ಕರೆರಹಿತ ಕಾಫಿಯ ಕಹಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಉಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿರಬಹುದು. ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನ ದಂಪತಿಗಳು ಇಂದಿನ ದುಬಾರಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು? ಊಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಇದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಾಫಿಯೇ ದಿನದ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರವೇ? ಈ ದಾರುಣ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಊಹಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ, ಗಾಬರಿ ಆಗುತ್ತೆ, ನಗು ಬರಲ್ಲ.”

“ಸರೀನಮ್ಮ. ಸಕ್ರೆ, ಉಪ್ಪು ಕ್ಲೇಷೆ ಅಂತ ಒಪ್ಪೋತೀನಿ. ಜೆನುಯಿನ್ ಹಾಸ್ಯ ಹೇಗಿರುತ್ತೆ?”

“ಮೊನ್ನೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಟೆಕೆಟ್ ಖರೀದಿಗೆ ಅಂತ ಟ್ರಾವೆಲ್ ಏಜನ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ “ಟೆಕೆಟ್ ಯಾವಾಗ ಸಿಗುತ್ತೆ?” ಅಂತ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. “ನಾಡಿದ್ದು ಸಂಜೆ ಖಂಡಿತ” ಅಂತ ಅಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ಬಂದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ “ಬನ್ನಿ ಮಿ|| ಶರ್ಮ,

ನಿಮ್ಮ ಟಿಕೆಟ್ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ” ಅಂತ ಆದರದಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡ. ಒಳಗೆ ಬಂದ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕೂತು, ಟಿಕೆಟ್‌ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ “ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ತಾನೆ? ಪುನಃ ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಅಂತ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಕೇಳಿ, ಆಮೇಲೆ ಆ ಟಿಕೆಟ್‌ನ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ. ಆನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಟಿಕೆಟಿಂಗ್ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಪುಷ್ಪ “ಅಯ್ಯೋ, ಮಿ|| ಶರ್ಮಾ ತಮ್ಮ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬ್ಯಾಗ್‌ನ ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದಾರೆ!” ಅಂತ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಏನಂದ ಗೊತ್ತೇ?

“ಏನಂದ?”

ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದೀನಿ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ “ಪಾಪ, ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳಿಂದ ಓಡಾಡ್ತಾ ಇದ್ದು. ಕೊನೇಗೆ ಇವತ್ತು ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಕ್ಕ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಗ್‌ನೂ ಮರೆತು ಹೋದ್ರೂ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ. ಅವರ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಭಾಗಿಯಾಗೋದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಬೇರೆ ಟ್ರಾವೆಲ್ ಏಜನ್ಸಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ ಅನ್ನು”

“ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲವ್ವ. ಮನೆ ಕೆಲಸದೋರು, ದರ್ಜಿ, ಧೋಬಿ, ಟ್ರಾವೆಲ್ ಏಜೆಂಟ್ ಇವರೊಂದಿಗೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಋಣ ಇರುತ್ತೆ. ಆ ಋಣಾನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಅವರೊಂದಿಗೇ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ನಗುನಗುತ್ತ ತೀರಿಸಿದರೆ ಅದೇ ನೀನು ಹೇಳೋಹಾಗೆ ಜೆನುಯಿನ್ ಹಾಸ್ಯ.”

“ಏನೋಮ್ಮ, ಓದಿದ ತಕ್ಷಣ ಫಕ್ಕನೆ ನಗೆ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ, ಜೋಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಛಾಯೆ ಇದ್ರೆ ವಾಸಿ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ನನಗೆ. ಮೊನ್ನೆ ಇಂಟರ್ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕ್ಲಿಂಟನ್ ಜೋಕ್‌ಗಳನ್ನ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸದ್ವಾಮ್ ಹುಸೇನ್ ಮನೀಕಾ ಲೆವಿನ್‌ನಿಗೆ ರೇಗ್ತಾ ಹೇಳ್ತಾನಂತೆ “I told you to blow him away, you mutt head!”. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಟೈಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಂಟನ್ನಿನ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡ್ತಾ ಕ್ಲಿಂಟನ್ ತನ್ನ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಭಾಷೆ (cunning linguistics) ಬಳಸ್ತಾನೆ ಅಂತ ವರದಿಗಾರ ಬರೆದಿದ್ದ. “ಡೇಂಜರ್ ಪನ್ ಅಹೆಡ್” ಅಂತಲೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದ ಅಂತ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬರಹದ ಚತುರತೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯ, ಬರಹಗಾರನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಬರಹದ ಶೈಲಿ, ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ನಿನಗೆ?”

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದ್ದ್ರೆ ಟು ಬಿಟ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕನ ಹತ್ರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯೋದರ ಬದಲು, ನಾನೂ ಪ್ಲೇನಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡ್ಕೊಂಡು ಸೆಮಿನಾರ್‌ಗಳನ್ನ ನಿರ್ದೇಶಿಸ್ತಾ ಜುಂ ಅಂತ ಇರ್ತಿದ್ದೆ. ಇರಲಿ. ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕೋ ಬದಲು, ನಾನು ಓದಿ ಮರೆಯಲಾಗದ ಹಲವು ನಗೆ ಬರಹಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೇನೆ. ಕೊರವಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಬೀರಣ್ಣ ಬರೆದ “ರಂಗಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಾವಣಭಾತ” ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆಯೇ? ಇಂದಿಗೂ ಅದು ರಾವಣಭಾತಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೆ. ಅ.ರಾ.ಸೇ.ಯವರ “ಕಾರಿಡಾರ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್” ಅಂತೂ ಸ್ಕಿಂಟಿಲೇಟಿಂಗ್ ಹ್ಯೂಮರ್. “ಓ ಲತಾಂಗಿಯೆ ಕೇಳು ನಾನು ಕವಿ ಒರಟ, ನಿನಗಾಗಿ ಹೊಲಿಸಿಹೆನು ಹಳದಿ ಬುಷ್ಟರಟ....” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಬರೆದು ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂತೀ, ಅವರ ಮಧ್ಯಂತರ ಕವಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಂತೂ ವಾರೆ ನೋಟದ ಸತತ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತೆ. ಪಂಪನ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದರೆ “ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ ಸೆಂಟ್ರಿಫ್ಯೂಗಲ ಪಂಪ?” ಎಂಬ ಉತ್ತರ. ಅಪರಂಜಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಓದಿರುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದ್ದು ಅಂದರೆ ಶೀನು ಬರೆದಿರೋ “ಬಿದ್ದೂರಿಗೆ ಬಿಗ್ ಬೆನ್”. ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ರುಟೀನ್ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಜೀತ ದುಡಿಯೋ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲೀನ ಶೀನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಈ ಬರಹದಲ್ಲಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಪುಡ್ ಹೌಸ್ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಥರ್ಬರನ “ದ ಡೇ ದ ಡ್ಯಾಮ್ ಬ್ರೋಕ್” ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವು ಬರಹಗಳು ಯಾವಾಗ ಓದಿದರೂ ನಗೆ ತರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಗುಣ ಏನು ಅನ್ನೋದನ್ನು ನೀನೇ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೀಬೇಕು.”

“ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರಾನ ಗುರುತಿಸೋದು ಎಷ್ಟು ಸರಿ? ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದ ಲೇಪ ಇದ್ದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಬಲ್ಲದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವೇ?”

“ನೋಡೋ, ಹಾಸ್ಯ ಬರೆಯುಕ್ಕೆ ಕಿಸೀದೇ ಇರೋದು ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಿಟ್ಟಿಸ್ಕೋತಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಹಾಸ್ಯ ಬರೀಬೇಕಾದ್ರೆ, ಸಂವೇದನೆ, ಆರ್ದ್ರ ಮನಸ್ಸು, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ, ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಇರಬೇಕಪ್ಪ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ರೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಇರೋ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಾನ ಓದಿಕೊಂಡು ಇರಬಹುದಲ್ಲಾ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಬರೆಯೋರಿಗಿಂತ ಓದೋರು ಕಮ್ಮಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಗುಮಾನಿ.”

“ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹೇಳಿ ಬರೆಯೋ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಾ ಇದೀಯಾ ನೀನು ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ನನಗೆ. ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಅಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸೋದು. ಶೀನು ಕೂಡ “ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರು ಬರೆದಿಲ್ಲ ಏಕೆ? ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ‘ಸೇವೆ’ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಬರಬೇಡವೇ” ಅಂತ ತನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಹೇಳ್ತೀಯಾ?”

“ಕ್ಯಾತ್ನಂದ್ರದ ಕೋತಿ ಕಥೆ ಕೇಳಿದ್ದೀಯಾ?”

“ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಏನದು?”

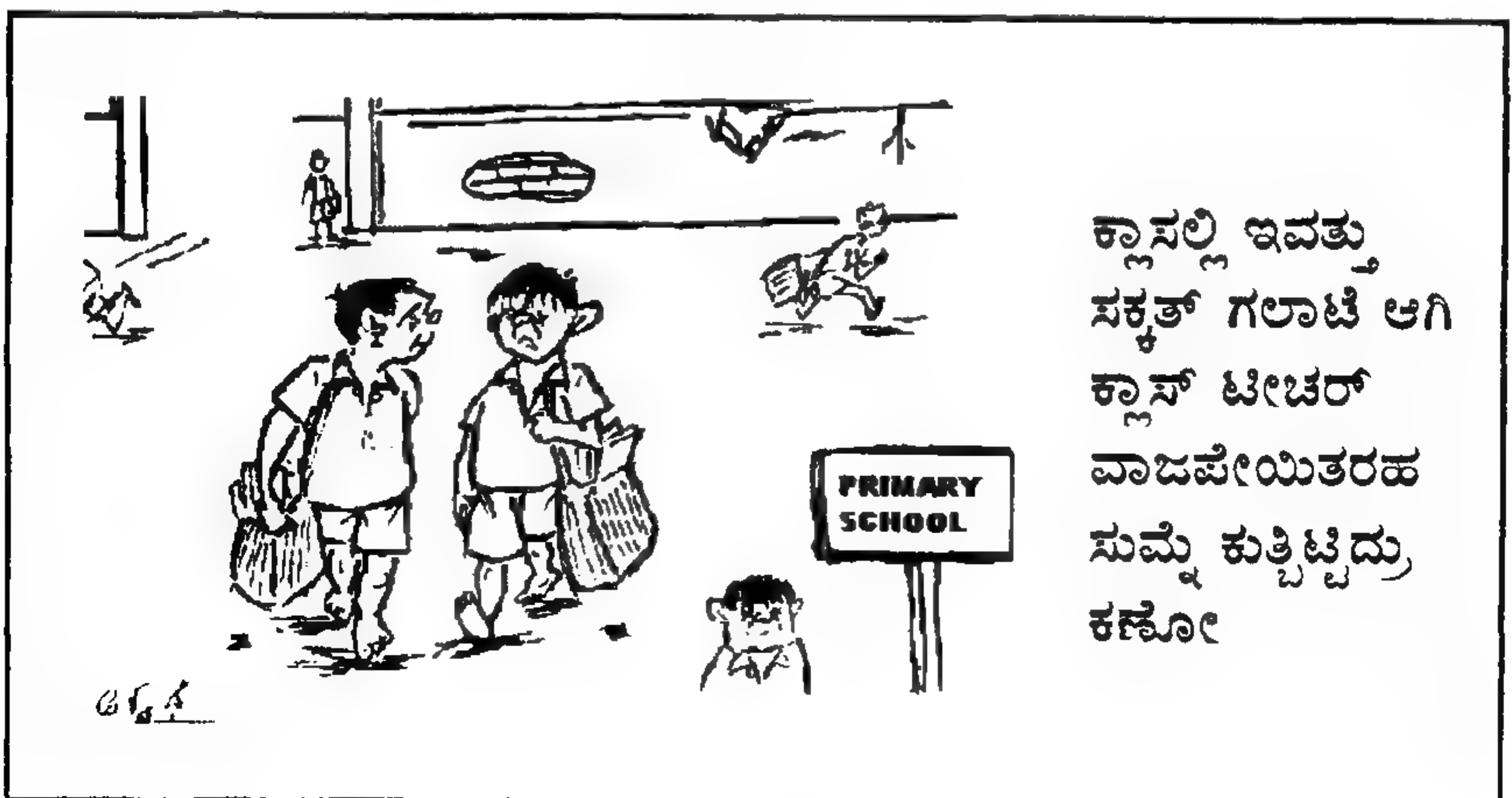
“ಒಮ್ಮೆ ಕ್ಯಾತ್ಸಂದ್ರದ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ತುಮಕೂರಿನಿಂದ ಷಟಲ್ ಬಂದಂತೆ. ಆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಕೋತಿಗಳ ಹಾವಳಿ. ಒಂದು ಕೋತಿ ಹತ್ರ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ ಬಾಳೇ ಗೂಡೇಯಿಂದ ಒಂದು ಬಾಳೇ ಚೆಪ್ಪು ಎಗರಿಸಿ, ಷಟಲ್ ಗಾಡಿಮೇಲೆ ಎಗರಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿತಂತೆ. ಬಾಳೇಹಣ್ಣಿನೋನು ಕೋಲು ತಗೊಂಡು ಓಡಿಬರ್ತಾ ಇದ್ದಹಾಗೆ, ಈ ಕೋತಿ “ಷ್ವಾರ್ಟ್” ಅಂತ ಕೂಗಿತಂತೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯ ಗಾಡಿ ಹೊರಟೇ ಬಿಡ್ತು. ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಹತ್ರ ಬರ್ತಾ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕೋತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿ ಕಾಣಿಸ್ತು. ತನ್ನ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸೋಣ ಅಂತ ಅಂದ್ಕೊಂಡು “ಷ್ವಾಪ್” ಅಂತ ಕೂಗಿತಂತೆ. ಗಾಡಿ ಅಲ್ಲೇ ಷ್ವಾಪ್. ಹೀಗೇ ಕೋತಿ ಪ್ರತಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ್ಣು ಕದ್ದು ಮಜವಾಗಿ ತಿಂತಾ ಇತ್ತಂತೆ. ಕೊನೇಗೆ ಗಾಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿತು. ಗಾಡಿ ಮೇಲೆ ಕಾತಿದ್ದ ಕೋತೀನ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಮಾಲರು ಅದನ್ನ ಹಿಡಿಯುಕ್ಕೆ ಬಂದರಂತೆ. ಕೋತಿಗೆ ನಗು. ಇವರು ನನ್ನನ್ನ ಹೇಗೆ ಹಿಡೀತಾರೆ ನೋಡೋಣ ಅಂದ್ಕೊಂಡು “ಷ್ವಾರ್ಟ್” ಅಂತ ಕೂಗಿತಂತೆ. ಗಾಡಿ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹಮಾಲರು ಕೋತೀನ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರಂತೆ.

ಯಾಕೆ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ಅಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ಬರಹಾನ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತ ಅನ್ನೋ ಭ್ರಮೆ ನನಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕೋರೂ ಹೀಗೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ದೃಷ್ಟಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಬಹುಶಃ ಬರಹಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ” ಅಂದರು ಲೀಲಕ್ಕ.

“ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬರೀತೀವಿ ಅಂತ ಕೂತರೆ ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಸೋದು?”

“ಅದು ನಿನ್ನ ಕರ್ಮ. ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನ ಅವರವರೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಅಲ್ಲೇನೋ.”

ನನ್ನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಹಳಿಯುತ್ತಾ ಮನೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದೆ.

“ವಾಟ್ ಈಸ್ ಯುವರ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್”

- ನಂದಿನಿ ಕಾಪಡಿ

ರೀ ತಲೆಬರಹ ನೋಡಿ ಯಾವುದೋ ಮಹಾ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧವಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಲೇಖನ ಬಿಸಾಕಬೇಡಿ. ನನಗೆ ಬೇರೇ ತಲೆಬರಹ ತೋಚಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತಲೆಗೆ ಮೊದಲು ಹೊಳೆದ ಹೆಸರನ್ನೇ ಗೀಚಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.....

ನಾನು ಅಮೆರಿಕಾಗೆ ಬಂದ ಹೊಸತು. ಎಲ್ಲವೂ ಕೌತುಕವಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಜನ, ಈ ಜನ ಎಂದು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಮನದೊಳಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಏನಾಯ್ತಂತೀರಾ? ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಸಬ್‌ವೇ (ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸುರಂಗಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವ ರೈಲು) ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕರಿಯ (ಆಫ್ರಿಕನ್ - ಅಮೆರಿಕನ್ ಎಂದು ಈ ಜನರಿಗೆ ಈಗಿನ ಹೆಸರು) ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವೊಂದು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದ ಗಂಡುಮಗು. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ತಲೆತುಂಬಾ ಸಹಸ್ರ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದರು. ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಆ ಜಡೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಚಂದ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಆ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಲು ಆ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ನಮ್ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ದುರುಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೋಡಿ “ವಾಟ್ಸ್ ಯುವರ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್? ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನು? ಏಕೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ದುರುಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತೀರಿ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಪಾಪ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತೆಗೆ ಆ ಭಾಷೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತೆಗೆ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಬಾರದೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡೆವು.

“ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯುತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆಷ್ಟು ಮಹತ್ವವೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ..... ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ. “ದಿಸ್ ಕಂಟ್ರಿ ವ್ಯಾಲ್ಯೂಸ್ ಪ್ರೈವೆಸಿ” ಎಂದು ನನ್ನ ಆ ಪಕ್ಕ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರು ನನಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಸರಿ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಠವೊಂದನ್ನು ಕಲಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಾವುಗಳೂ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಬ್-ವೇನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋ, ಪೇಪರನ್ನೋ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಜಗತ್ತೇ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸ್ನೇಹವಾಗಿ “ಹಾಯ್” ಎಂದರೆ ನಾನೂ ನಕ್ಕು “ಹಾಯ್, ನೈಸ್ ವೆದರ್” ಎಂದು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ದಿನ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ತರಕಾರಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆ ತರಕಾರಿಯ ಹೆಸರೇನು

ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳನ್ನು ಕುಣಿಸಿ, ತಲೆಯಾಡಿಸಿ “ಐ ಡೋಂಟ್ ನೋ” ಎಂದವಳೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಗೆ “ದೀಸ್ ಪೀಪಲ್ ಫ್ರಮ್ ದ ಥರ್ಡ್ ವರ್ಲ್ಡ್ (ಈ ಜನರು) ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಾ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಕ್ಕು ನನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ!

ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಧಾರಾವಾಹಿಯೊಂದನ್ನು ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ದೂರದರ್ಶನದಂತೆಯೇ ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಆ ಧಾರಾವಾಹಿ ನಿಂತುಹೋಗಿ “ಜೆರ್ರಿ ಸ್ಟ್ರಿಂಗರ್ ಷೋ” ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು “ಟಾಕ್ ಷೋ”ಗಳು! ಓಪ್ರಾ ವಿನ್‌ಫ್ರೀಯ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ “ಟಾಕ್ ಷೋ” ನೋಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ರೀತಿಯೇ ತಯಾರಾಗಿವೆ. ಈ ಷೋಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗದ ವಿಷಯಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಕ್ಲಿಂಟನ್ ಮೊನಿಕಾ ಲೂಯಿಸ್‌ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಉಚಿತವಾಗಿದ್ದವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಟಾಕ್ ಷೋನಲ್ಲಿ ನೀವು ತುಂಬಾ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳಂತೆ ಸಣ್ಣವಾಗಿರುವ ಜನರು ನಿಮಗೆ ತಲೆನೋವೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ತುಂಬಾ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಈ ಟಾಕ್ ಷೋಗಳು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

..... ಸರಿ..... ನನ್ನ ವಿಷಯದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜೆರ್ರಿ ಸ್ಟ್ರಿಂಗರ್ ಷೋನ ಕೆಲವು ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಓದಿ ನಕ್ಕುಬಿಡಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಕರನಾದಾಗ”.... ಈ ಷೋದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಮಗಳು, 24 ವರ್ಷದ ಅವಳ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಮತ್ತು 31 ವರ್ಷಗಳ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳು ಮತ್ತು ತಾಯಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ಮಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡಿಗೆ ಜೆರ್ರಿ ಸ್ಟ್ರಿಂಗರ್ ಖುದ್ದಾಗಿ “ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇನು? ತಾಯಿ ಬೇಕೋ ಮಗಳು ಬೇಕೋ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೇ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಪತಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಯ ಒಳ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೊರ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮುಕ್ತಾಯ ಹೇಗಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಡಿ. ತಾಯಿಯೋ ಅಥವಾ ಮಗಳೋ ಆ 24 ವರ್ಷದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ.... ಕಣ್ಣೀರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ - ಮಗಳು, ತಂದೆ - ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹುಡುಗಿ ಹಾಗೂ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು “ಐ ಲವ್ ಯೂ” ಎಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ!

“ನಿಮ್ಮ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಮಹಿಳೆಯಂತೆ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಿದಾಗ” - ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಕರ ಯಾರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಯಸಿ ಯಾರು ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹುಡುಗನ

ತಾಯಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ದರದರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗಲೇ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು!

“ನಿಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಯಾರು?”.... ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಎಷ್ಟೋ ಚರ್ಚೆಗಳ ನಂತರ ಜೆರ್ರಿ ಸ್ಪಿಂಗರ್‌ನ ಉಪದೇಶದ ಮಾತು. “ನಿಮಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಡಿ.ಎನ್.ಎ. ಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.” ಷೋ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಡಿ.ಎನ್.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಆ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಳಾಸ ಹಾಗೂ ಫೋನ್ ನಂಬರ್ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕಿದಾಗ” ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿಯರೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಅಳಿಯನ ದುಃಖದ ಪ್ರಲಾಪಗಳು! ಅತ್ತೆ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಗೆದರಿಸಿದ್ದು. ಅಳಿಯನ ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಹುಡುಗನ ತಾಯಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಂಪ್ಲೆಂಟುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆ ಅತ್ತೆಯರ ಸಂವಾದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯಲು ಹೋದರೆ ಲೇಖನಿಯೇ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

“ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಬಾಸ್ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡರೆ” ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಪುರುಷ ಬಾಸ್‌ಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ತ್ರಿಕೋಣದ ಮೂರನೇ ಕೋಣಕ್ಕೆ ಗಂಡ ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದರೆ, ಬಾಸ್‌ನ ಹಳೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

“ವಾಷಿಂಗ್ ಡರ್ಟ್ ಲಿನನ್ ಇನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್” ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗಾದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಷೋ ನೋಡಬೇಕು. ಓಪ್ರಾ ವಿನ್‌ಫ್ರೀ ಅಮೆರಿಕಾದ ಗೋಮಾಂಸದ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ‘ಟಾಕ್‌ಷೋ’ನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಗೋಮಾಂಸದ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿತವಾಯಿತೆಂದು, ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದಾವೆ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಅಮೆರಿಕಾದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಜಡ್ಜಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಆದರೆ ನನ್ನಂತಹವಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಕಣ್ರೀ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಸಹಸ್ರ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು ಎಂದು ಈಗಲೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಪಾಠ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದೀನಿ. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೋ, ಎದುರು ಕುಳಿತವರನ್ನೋ ನೋಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಅವರೇನಾದರೋ ನನ್ನತ್ರ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಾ “ವಾಟ್ ಈಸ್ ಯುವರ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್” ಎಂದು ಕೇಳಿಬಿಡಬೇಕು.

ಆಯುಶ್ಯಮ್ - ಅಂದು ಮತ್ತು ಇಂದು

- ಎಂ.ಎನ್.ಕೆ.

ಕ್ಲಿಂಟನ್ ಸಾಹೇಬರು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಏರ್ಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಶ್ಯಮ್‌ಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂರು ಡಾಲರ್ ತೆತ್ತರಂತೆ. ಅವರೇನೂ ತಮ್ಮ ಕೆಸೆ ಇಂದ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಖರ್ಚು ಅಮೆರಿಕದ ವಿಜಾನೆಯಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಈತ ಹೀಗೆ ದುಂದು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬಹುದೇ? ಎಂಬ ವಾಗ್ವಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ದಿನ ಅಲ್ಲಿನ ಪೇಪರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಜಾರ್ಜ್ ಬುಶ್‌ರವರು “ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ. ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತು ಡಾಲರ್‌ಗೆ ಹೇಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಹೇರ್‌ಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು.

ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಅದೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಕುದುರೆಗಳ ಚೇಷ್ಟೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಳಿಯೋಣ.

ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದಮೇಲೆ ಸಲೂನ್ನೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹೇರ್ ಕಟ್ ಆದಮೇಲೆ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ 15 ರೂ. ಇಟ್ಟು ಹೊರಟೆ. ಕ್ಷೌರಿಕ ಒಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮಿ “ಇನ್ನೂ ಐದು ರೂ ಕೊಡಿ” ಅಂದ. ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಲೆ ಇಷ್ಟು ಕಾಸ್ಪೀ ಆಯಿತಲ್ಲಾಂತ ಚಿಂತಿಸಿದೆ.

ಅಲ್ಲಾ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೌರಿಕ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಇತ್ತಲ್ಲಾ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ. ಇದು ನ್ಯಾಯಾನಾ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ಅದು ಸರಿ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಸಂಬಳ 100 ರೂ ಇದ್ದೀತು. ಆದರೆ ಈಗ ಸರಾಸರಿ ಸಂಬಳ 8 ಸಾವಿರ. ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಯ್ತು ಅನ್ನಿಸ್ತು. ಸಾವಿರಾರು ಸಂಪಾದಿಸೋರು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಎಂಟಾಣೆ ಕ್ಷೌರಿಕ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ಷೌರದ ಬೆಲೇನೂ ನಮ್ಮ ಸಂಬಳಕ್ಕನುಸಾರ ಏರುತ್ತೆ.

ನಲವತ್ತರ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹೇರ್ ಕಟ್‌ಿಂಗ್ ಸಲೂನ್ನಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೂದಲು ತುಂಬಾ ಬೆಳೆದರೆ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ “ನಾಳೆ ಹೇರ್ ಕಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರಬೇಡ” ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಂತೆ ಹುಡುಗರೂ ಪೊನಿ ಟೈಲ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದು ರಸ್ತೆ ಮೂಲೇಲಿ ನಿಂತು ಕ್ಷೌರಿಕನಿಗೆ ಕಾಯಬೇಕು. ಕ್ಷೌರಿಕನು ಬಂದಾಗ, ಅವನ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ನಮ್ಮ ಅಂಗಿ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಟೊವೆಲ್ ಉಟ್ಟು ಮನೆ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಕೂಡಬೇಕು ಆಯುಶ್ಯಮ್ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಹಾಕಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಲ್ಲಾನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗಿತ್ತು ಅಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸ. ಉಗಾದಿ-ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಪಂಚೆ, ಶರಟು ಹಳೇಕೋಟು ಜೊತೆಗೆ ಭಕ್ಷೀಸು

ಎಲ್ಲಾ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಮನೆಗೆ ಕ್ಷೌರಿಕನು ಬಂದಾಗ ಸಡಗರ ಶುರುವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಮೊದಲು ನೀ ಮೊದಲು ಅಂತ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ ಕ್ಷೌರಿಕಳೇತಿದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಕ್ಯೂ. ಆವಾಗ ಇವತ್ತಿನಂತೆ ಗೀಸರ್ ಪೀಸರ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಸೀ ಸೌದೆ ಹಾಕಿದ ನೀರೊಲೆ ಮಾತ್ರ. ನೀರು ಕಾದು ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಹಿರಿಯರ ಸ್ನಾನವಾಗುವ ತನಕ ನಾವು ಕಿರಿಯರು ಬರೀ ಟೋವೆಲ್ ಉಟ್ಟು ಮನೆ ಹೊರಗೆ ತಳಾಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸ್ನಾನವಾಗುವವರೆಗೂ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ!

ಒಂದು ಸಲ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷೌರಿಕ ಒಬ್ಬರ ಮನೇಗೆ ಆಯುಶ್ಯಮೃತ್ಯುಕ್ಕೆ ಬದಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಕಾರಣ ಅವರ ಮನೆ ಮದುವೆಗೆ ಇವನಿಗೆ ವಾಲಗ ಊದಲು ಕರಿಯಲಿಲ್ಲವಂತೆ. “ನಮ್ಮ ಗಿರಾಕೀನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆಷ್ಟು ಅವಮಾನ” ಅಂತ ಅವನ ವಾದ. ನೀನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅನ್ನುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ “ಮೊದಲಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಯಾರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರನ್ನೇ ಕರಿಯಿರಿ” ಅನ್ನೋ ಆರ್ಗ್ಯುಮೆಂಟ್. ಬಹಳ ಹುಶಾರೀಲಿ ಇರಬೇಕಿತ್ತು ಅಂದು. ಇವತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಮುಂದಿನ ಬೀದಿ ಸಲೂನ್ನೆ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಈಗಿನಂತೆ ರಸ್ತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಲೂನ್ನಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಬಡಾವಣೆಗೇ ಒಂದೋ ಎರಡೋ. ಅಲ್ಲಿ ಭಾನುವಾರ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ ಜಾತ್ರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಟೋಕನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಘಂಟೆ ಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಯಬೇಕು. ಕೆಲವುಸಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರೇ ಗತಿ. “ನೀನು ಸಲೂನಿಗೆ ಹೋಗಿಬರೋದರಲ್ಲಿ ಒಲೆ ಆಯಿಹೋಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡ್ಜಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೋ” ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಒಂದು ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಲೂನಿನಲ್ಲಿ ರಶ್ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದರ ಯಜಮಾನ “ಈ ಬಡಾವಣೆಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇವತ್ತು ಆಗಬೇಕಾ ಕ್ಷೌರ” ಅಂತ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟ.

ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಿ “ಈ ಹಜಾಮತೀಗೂ ಕ್ಯೂನೇ” ಅಂದಾಗ ಆ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದು “ನಿಮಗೆ ನಾನು ಕಟ್ ಮಾಡಲ್ಲಾ. ಹೊರಟು ಹೋಗಿ” ಅಂದದ್ದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಹಾಗೆ ಸಿಸರ್ಸ್ ಕಟ್ ಇರಲಿಲ್ಲಾ. ಎಲ್ಲಾ ಮೆರಿನ ಕಟ್. ಕ್ಷೌರವಾದಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನ ತಲೆ ಫಳ ಫಳ ಹೊಳೀತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅವನ ತಲೆ ನೋಡಿ ಮೇಷ್ಟ್ರು “ಹೊಸಾ ತಲೆ” ಅಂತ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ 40-50ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಿಕರು ಸಂಜೆ ಪಬ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಬೀರ್ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಟಾಯ್ಲೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇರ್‌ಕಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಸುಮಾರು ಬೀರ್

ಹೊಟ್ಟೆಗಿಳಿದಾಗ ಅವರ ಕೈ ಹದ ತಪ್ಪಿ ಹೇರ್ ಕಟ್ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಅವರ ಗಿರಾಕಿಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ಇಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ಈ ಹೇರ್ ಕಟ್ ವೈಖರಿ ಮುಂದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡಲು ತೋಚದೆ ಅವರ ಹ್ಯಾಟ್ ಅನ್ನು ವಾರೆಗೆ ಧರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಸೊಟ್ಟು - ಪಟ್ಟು ಕಟ್ ಆದ ಕೂದಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಸೋಮವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹ್ಯಾಟ್ ವಾರೆಗೆ ಧರಿಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ "So you had a pub cut yesterday" ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ರಿಟೈರ್ ಆದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೀನಿಯರ್ ಸಿಟಿಜನ್ಸ್ ಅರ್ಥ ಟಾರ್ಜ್ ಎನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ಇರಬಹುದು. ನಂಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶನಿವಾರ ಮತ್ತು ಭಾನುವಾರ ಈ ರಿಯಾಯಿತಿ ಸಿಗಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಬಿಡಿದಿನ ಮಾತ್ರ.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಮೇರಿಕ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲೂನ್ ಹೋದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ Racial Discrimination ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಮೈ ಬಣ್ಣ ನೋಡಿ ಆ ಸಲೂನಿಗ "ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಅಂದಾನೆಂಬ ಅಳುಕು ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನು "ಇವತ್ತು.... ಇಂಥಾ ದಿನ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಡಾಲರ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು" ಅಂದನಂತೆ. ಸದ್ಯ ಬದುಕಿದೆ ಎಂದು ಇವರು ಅವನು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಕ್ರಾಪ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ.

ಈಗ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ಸಲೂನ್‌ಗೆ ವಾಪಸ್ ಬರೋಣ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಲೂನಿನ ಸಂಭಾಷಣೆ ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ಹವಾಮಾನ ಇಲ್ಲಾ ಬರೀ ಲೋಕಾಭಿರಾಮ.

ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಹೈಟೆಕ್ ಸಲೂನಿನ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಹೈಟೆಕ್. ಹೈ ಸ್ಪೀಡ್ ಡೈವಿಂಗ್‌ಗೆ ಮಾರುತಿ ಜೆನ್ ಅಥವಾ ಆಸ್ಟ್ರ ಒಪೆಲ್ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಉತ್ತಮ? ಸೆಲ್ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮಾತಾಡಬಹುದೇ? ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೈಟೆಕ್ ಮಾತೇ ಹಚ್ಚು. ನನ್ನಂಥಾ ಸೀನಿಯರ್ ಸಿಟಿಜನ್‌ಗಳಿಗೆ ಈ ಹೈಟೆಕ್ ಮಾತು ತಲೆ ಬುಡ ಅರ್ಥ ಆಗಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿ ಸಲೂನಿನ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ "ನೀವು ಆ ರೋಡಿಗೆ ಬನ್ನಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಮೂರು ಮಾರುತಿ ಎಸ್ಪೀಮ್ ನಿಂತಿರುತ್ತೆ. ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಗುರುತಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗೋದಿಲ್ಲ" ಅಂತಿದ್ದ.

ನಮ್ಮ ಹೈಟೆಕ್ ಸಲೂನ್ ಮಾಲೀಕ ತಾನು ತನ್ನ ಮಾರುತಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿಗೆ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಘಂಟೇಲಿ ಸೇರಿದ್ದು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು "ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲಾ" ಅಂದೊಂಡೆ.

ಪುಟ್ಟನ ಗಲಿಬಿಲಿ

- ಪ್ರೇಮಾಭಟ್

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ಇದ್ದರು. ತೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಕುಳ್ಳಗೆ ಇದ್ದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸದಾ ಮುಖದ ತುಂಬ ಮುಗುಳ್ಳುಗು ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಲೊಟ್ಟೆಗಳಿರಲಿ ಜನ ಅವರನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸ ಆಯ್ತೆಂದೇ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆ ರಾಜಕಾರಣಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಿಸಿ ಸದಾ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲುಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸಿ ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಬೀದಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಸಕೊಳೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಗಳ್ಳರನ್ನು ಕೂಡಲು ಬಿಡದೆ ಸುಂದರವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂಥ ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಸುದ್ದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯೇನಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಸದಾಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಪೊಟೋ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಖುಷಿ. ಅವರಂತೆ ತನ್ನದೊಂದು ಪೊಟೋ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಅಂದೊಂದುದಿನ ಅವನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಾಗ, ನಾವು ಅಂದೆವು. “ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದು, ರ‍್ಯಾಂಕ್ ತಗೋ, ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸುದ್ದಿಗಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಪೊಟೋ ಕೇಳ್ತಾರೆ. ಮರುದಿನ ಸುದ್ದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪೊಟೋ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತೆ. ನಿನ್ನ ಆಸೇನು ಈಡೇರಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ, ನೀನು ರ‍್ಯಾಂಕ್ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳು ನನಸಾದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದೆವು.

ನಮ್ಮ ಮಾತು ಪುಟ್ಟನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿರಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಎಂದೂ ಕೂಡದವನು ಪುಸ್ತಕ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ಓದಿದ ಎಡೆಬಿಡದೆ, ರಾತ್ರಿಹಗಲುಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದಿದ್ದೆ, ಓದಿದ್ದು, ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇ ಕಂಡಿದ್ದು. ರಾತ್ರಿ ಪಿಟಪಿಟ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ತುಟಿಗಳು ಅವನ ಆಸೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮೌನಿಯಾದ. ಮಹಾಮೌನಿಯಾದ. ಪುಸ್ತಕ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆಯತೊಡಗಿದ. ಸಂಜೆ ಬಂದು ಪುಸ್ತಕ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇನಾಯ್ತು ಇವನಿಗೆ ಎಂದು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ದಿಗಲು, ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಲಾರದೆ

“ಯಾಕೋ ಪುಟ್ಟ ಈಗಿತ್ತಲಾಗಿ ನೀನು ರ್ಯಾಂಕ್ ಬರುವಷ್ಟು ಓದಿಲ್ವಲ್ಲೋ” ಎಂದೆವು. ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಂತ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನೇನೋ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಹೇಳಲೋ ಬೇಡವೋ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನಿಸಿತು.

“ಅದೇನು ಹೇಳೋ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನು ಅಂತ ತಿಳಿದರೆ ತಾನೇ ನಮಗರ್ಥವಾಗೋದು” ಎಂದಾಗ ಪುಟ್ಟ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟ.

“ನಂಗೇನು ರ್ಯಾಂಕು ಬೇಡ ಏನೂ ಬೇಡ, ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಬರೋ ಅಷ್ಟು ಓದ್ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಂತು ಬಂದೇ ಬರ್ತೇನೆ. ರ್ಯಾಂಕ್ ಬಂದು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲವ್ವ. ನನಗೆ ರ್ಯಾಂಕ್ ಬರೋದೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಅಯ್ಯೋ! ಮುಂಡೇದೆ ರ್ಯಾಂಕ್ ಬಂದ್ರೆ ಅವಮಾನ ಯಾಕಾಗುತ್ತೋ ಗೆಳೆಯರು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಿ ಭೇಷ್ ಅಂತೇವಲ್ಲೋ, ನಿನ್ನ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಸರು. ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ಸುದ್ದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪೋಟೋ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತೆ”

“ಅದೇ ಬೇಡ, ನನ್ನ ಪೋಟೋ ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗೋದು ಬೇಡ”

“ಮುಂಡೇದೆ ನಿನ್ನ ಆಸೆ ಅದು ಆಗಿತ್ತಲ್ಲೋ”

“ಈಗ ಆ ಆಸೆ ನಂಗಿಲ್ಲ, ಮೊನ್ನೆ ಟೂಷನ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರ್ದಿದ್ದೆ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಯಾರೋ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರೋ ರಾಜಕಾರಣಿ ಅನಂತಯ್ಯನವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಇತ್ತು. ನೋಡಿದೆ ಎಂಥ ಅವಮಾನ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ಮಾನನಷ್ಟ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಾಕೋ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಮಾನ ಅವಮಾನವೇ ಅಲ್ವೆ? ಯಾರು ನೋಡಿರಬಹುದು ನೋಡದೆಯು ಇರಬಹುದು ನಂಗಂತು ಅದು ಅವಮಾನ ಅನ್ನಿಸ್ತು, ಅದೇ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ, ಅತ್ತಿಗೆ ಅದೇ ಪೇಪರಿನ ಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾರಿಯ ಇಸ್ಸಿ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲು ಅನಂತಯ್ಯನವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಇತ್ತು. ಇದು ಇನ್ನು ಘೋರ ಅವಮಾನ ಅಲ್ವೆ? ಬೇಡವ್ವ ನನ್ನ ಪೋಟೋ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ್ರೆ ಈಗ ಅನಂತಯ್ಯನವರಿಗೆ ಯಾವಗತಿ ಆಯ್ತೋ ಅದೇ ಗತಿ ಆಗೋದು, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ರ್ಯಾಂಕ್ ಬರೋದು ಬೇಡ. ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಯೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ನನ್ನ ಪೋಟೋ ಪ್ರಕಟವಾಗೋದು ಬೇಡ ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ರ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ನಾವು ಅವನೆಂದ ಮಾತುಕೇಳಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡೆವು.

ಈ ಶತಮಾನದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕ-ಲೇಖಕಿಯರು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖನಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದನ್ನು ಹೊರತರುವ ಯೋಚನೆಯಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯ ಹಾಸ್ಯ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಸೈಜಿನ ಪೊಟೋ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ವಿವರ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹಾಸ್ಯಲೇಖನದಲ್ಲಿನ ತಾವು ಮೆಚ್ಚಿದ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮೇ 31ರ ಒಳಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ.

ಲೀಲಾಶೇಖರ್
V-15 ಪೈಪ್‌ಲೈನ್
8ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003.
Phone: 3440446

With Best Compliments from

Ravi Graphics

Quality Offset Printers

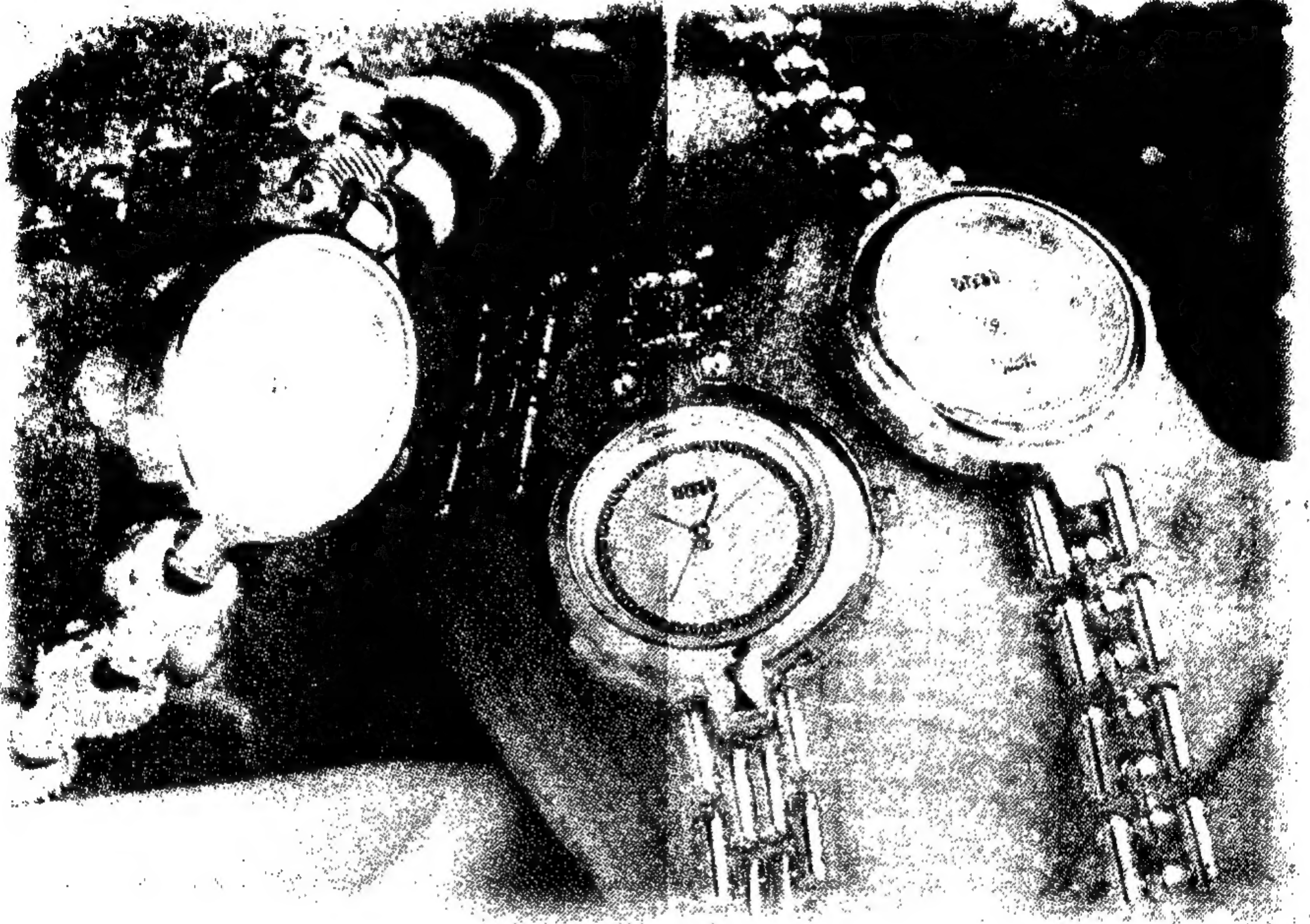
62, 4th Cross, SSI Area
Rajajinagar, Bangalore 560 010
☎ 335 5536, 338 7163

ಹಾಡರೊಯ್ಯತಿವೆ

ಭಾರತದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಯ

ವಾಚುಗಳು

ಉತ್ಸವ ವಾಚುಗಳು... ತುಂಬಾ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ
ಅಲಂಕೃತವಾಗಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ
ಸಯಲ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ. ಇವು ನೋಡಲು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತಿ ಸುಂದರ.

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು 5 ಮೈಕ್ರಾನ್ ಚೆನ್ನದ
ಮುಲಾಮಿನ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅತಿ
ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಯ
ವಾಚ್ ಸಹ ಅಲಂಕಾರವ್ರಾಯವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

hmt
WTS & V

ಎಚ್‌ಎಮ್‌ಟಿ, ಟೈಂ ಆರ್ಟ್, ಎಚ್‌ಎಮ್‌ಟಿ ಕಂಪೆನಿ ಷೋರೂಮ್ ಮತ್ತು ಎಚ್‌ಎಮ್‌ಟಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಷೋರೂಮ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದಿತ ರೀಟೇಲ್ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ.